

PIĄTEK-CZWARTEK
11-17|04|2025|

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

ELBLĄG, GODKOWO, GRONOWO ELBLĄSKIE, MARKUSY,
MILEJEWO, MŁYNARY, PASŁĘK, RYCHLIKI, TOLKMICKO

cena 5,99 zł (w tym 8% VAT)

IKAT GAZETA
braniewska

BRANIEWO, FROMBORK, LELKOWO, PIENIĘŻNO,
PŁOSKINIA, WILCZĘTA

CO, GDZIE, KIEDY?

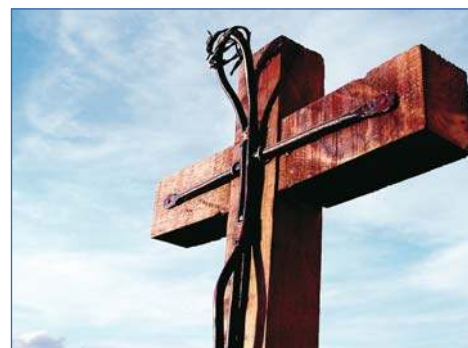
ILE ZARABIAMY W REGIONIE?

**SPRAWCY WCIĄŻ
NA WOLNOŚCI \6**

**Z KATYNIA JUŻ
NIE WRÓCILI \10**

**JAK UBOGACIĆ
WIELKI TYDZIEŃ? \14**

**BĘDZIE
GŁOSOWANIE
W SPRAWIE
WSCHODNIEJ \4**

**BEZPŁATNY
DODATEK
W KAŻDY PIĄTEK**

RELAKS
z Dziennikiem Elbląskim

XIV WIOSENNE TARGI OGRODNICZE W STARYM POLU

JUŻ W OSTATNI WEEKEND KWIETNIA W STARYM POLU ODBĘDĄ SIĘ WIOSENNE TARGI OGRODNICZE. TO DOSKONAŁA OKAZJA DO TEGO, BY PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO NOWEGO SEZONU, ZAOPATRYĆ W ROŚLINY I SPRZĘT OGRODNICZY ORAZ SKORZYSTAĆ Z BOGATEJ OFERTY REGIONALNYCH PRODUKTÓW I DORADZTWA ROLNICZEGO.

26-27 kwietnia 2025 roku w Starym Polu odbędą się XIV Wiosenne Targi Ogrodnicze. Organizatorzy zapraszają wszystkich miłośników ogrodnictwa, rolnictwa i tradycyjnych smaków w godzinach od 9 do 17.

Tegoroczna edycja będzie wyjątkowa dzięki premierze pierwszego targu lokalnych produktów „Regionalni na talerzu”. Odwiedzający będą mogli skosztować i zakupić wyjątkowe specjały przygotowane przez lokalnych producentów.

W programie wydarzenia zaplanowano również prezentacje instytucji i organizacji wspierających rolnictwo, a także stoiska służb mundurowych.

Bogata oferta handlowa obejmie m.in. drzewa i krzewy owocowe, rośliny ozdobne, nasiona, cebule

oraz rośliny rabatowe. Wystawcy pokażą również nawozy, środki ochrony roślin, wyposażenie ogrodów, narzędzia i sprzęt ogrodniczy. Wśród propozycji znajdują się także systemy grzewcze, materiały budowlane oraz rozwiązania z zakresu ochrony środowiska czy odnawialnych źródeł energii.

Nie zabraknie także stoisk rzemieślniczych, na których znajdują się m.in. regionalne produkty, w tym pszczelarskie. Swoją ofertę przedstawią również firmy samochodowe. Miłośnicy zwierząt będą mogli podziwiać wystawę gołębi, drobiu ozdobnego oraz królików.

Uczestnicy będą mogli skorzystać z doradztwa rolniczego, małej gastronomii oraz atrakcji dla najmłodszych w wesołym miasteczku. **RED.**

SKONTAKTUJ SIĘ
Z NAMI

Ewelina Gulińska
dziennikarka
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 502 499 529

Elwira Kowalska
manager ds. reklamy
e.kowalska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 604 408 305

DWADZIEŚCIA TYSIĘCY ŻOŁNIERZY W REGIONIE, ALE POTRZEBY SĄ WIĘKSZE

W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM SŁUŻBĘ PEŁNI JUŻ NIEMAL 20 TYSIĘCY ŻOŁNIERZY, A PLANY ZAKŁADAJĄ DAJSZE ZWIĘKSZENIE ICH LICZBY O KOLEJNYCH 5 TYSIĘCY W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH CZTERECH LAT. II WOJSKOWE TARGI SŁUŻBY I PRACY, KTÓRE W MINIONY WEEKEND ODBYŁY W ELBLĄGU, BYŁY OKAZJĄ DO TEGO, ABY Z BLISKA ZAPOZNAĆ SIĘ Z OFERTĄ WOJSKA POLSKIEGO I DOWIEDZIEĆ SIĘ WIĘCEJ O MOŻLIWOŚCIACH KARIERY W ARMII.

Wojsko to nie tylko mundur i służba, ale także ogromny impuls rozwojowy dla regionu – podkreślał wojewoda warmińsko-mazurski Radosław Król podczas otwarcia II Wojskowych Targów Służby i Pracy w Elblągu. – Każdy nowy żołnierz to nie tylko miejsce pracy, ale także inwestycje w sprzęt, infrastrukturę i szkolenia. Zyskują nie tylko jednostki wojskowe, ale też całe lokalne społeczności. Dlatego z taką dużą odpowiedzialnością i nadzieją podchodzimy do tych targów i rekrutacji.

Województwo warmińsko-mazurskie to dziś prawdziwa kuźnia wojskowych kadr. Co dziewiąty ochotnik wstępujący do dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej pochodzi właśnie z naszego regionu. W ubiegłym roku życie z mundurem związało około 7 tysięcy mieszkańców województwa – o jedną czwartą więcej, niż zakładały plany. Wśród nowych żołnierzy nie brakuje kobiet.

– Młodzież, którą dzisiaj spotykamy, to potencjalni liderzy służby w przyszłości – zaznaczył wojewoda. – Targi to nie tylko pokaz

sprzętu, ale też rozmowa o wartościach, gotowości do działania i odpowiedzialności za innych.

Tak duża popularność służby wojskowej na Warmii i Mazurach wynika z dużej obecności jednostek wojskowych w regionie oraz z zapowiedzi tworzenia nowych formacji w związku z bliskością granicy z Rosją.

– Elbląg i Braniewo to miejsca, gdzie służba wojskowa ma wieloletnie tradycje, ale też ogromny potencjał na przyszłość. Chcemy ten potencjał mądrze rozwijać – przekazał wojewoda Król.

Obecnie w regionie służy niemal 20 tysięcy żołnierzy. Plany rozwoju zakładają zwiększenie tej liczby o kolejne 5 tysięcy w najbliż-

szych latach. – To nie są liczby rzucane na wyrost – one odzwierciedlają stan faktyczny i wynikają bezpośrednio z planów rozwoju Sił Zbrojnych w naszym regionie. Prognozy opieramy na realnych założeniach i harmonogramach, które już są wdrażane – zaznaczył wojewoda Król.

Podczas Wojskowych Targów Służby i Pracy w El-

blągu odwiedzający mogą nie tylko zobaczyć nowoczesny sprzęt wojskowy, ale również porozmawiać z żołnierzami i rekrutami, dowiedzieć się, jak wygląda codzienne życie w mundurze, oraz złożyć wniosek o powołanie do służby. Swoją ofertę prezentują także wszystkie polskie uczelnie wojskowe.

EWELENA GULIŃSKA

W ciągu najbliższych czterech lat w jednostkach wojskowych w Elblągu i Braniewie pracę znajdzie około 800 żołnierzy

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 7B
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Ewelina Gulińska
e.gulinska@dziennikelblaski.pl

REDAKTOR WYDANIA
Ewelina Gulińska e.gulinska@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE internet@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

GAZETAOLSZTYSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 531

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 502 499 529
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl

Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7B
tel. 502 499 539

GUS opublikował kolejne dane na temat naszych zarobków, które wyraźnie pokazują, że podawana co miesiąc przeciętna płaca jest poza zasięgiem większości Polaków. Zarabiamy dużo mniej, a informacje o tzw. średniej płacy tylko niepotrzebnie podnoszą ciśnienie rodakom.

Mediana w górę
Jak podał GUS, mediana wynagrodzeń w gospodarce narodowej w październiku 2024 r. wyniosła 6856,75 zł brutto (wszystkie kwoty podajemy brutto) i była wyższa o 173 zł niż we wrześniu. Jak czytać medianę? Otóż pokazuje ona, że połowie zatrudnionych zostało wypłacone wynagrodzenie nie wyższe niż ta kwota, a druga połowa otrzymała nie niższe wynagrodzenie. Wartość ta dużo lepiej oddaje rzeczywistość niż przeciętna płaca, na wysokość której rzutują w dużym stopniu wysokie zarobki.

Z INFORMACJI GUS WYNIKA, ŻE PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE W GOSPODARCE NARODOWEJ W PAŹDZIERNIKU 2024 R. WYNIOSŁO 8363,69 ZŁ, A WIĘC BYŁO O 18 PROC. WYŻSZE NIŻ MEDIANA.

Widać, że różnica jest spora, jak też to, że dalej

utrzymują się duże dysproporcje w płacach w zależności od płci. W październiku wartość mediany wynagrodzeń mężczyzn wyniosła 7028,98 zł i była o 328,64 zł wyższa od pensji kobiet. Dane GUS pokazują, że w październiku 2024 r., podobnie jak w poprzednim miesiącu, 10 proc. najmniej zarabiających osób otrzymało wynagrodzenie co najwyżej w wysokości 4300 zł. Z kolei 10 proc. najlepiej zarabiających otrzymało wynagrodzenie co najmniej w wysokości 13372,14 zł.

W czołówce zmiana
Zestawienie GUS pokazuje, że nadal najwięcej zarabiają pracownicy mieszkający w województwie mazowieckim, gdzie mediana płac w październiku 2024 r. wyniosła 7732,23 zł (we wrześniu 7500 zł). Na drugim miejscu znaleźli się mieszkańcy Dolnego Śląska z płacą 7224 zł (we wrześniu 7037,10 zł), a na trzecim mieszkańcy Pomorza z zarobkami 6985,08 zł (we wrześniu 6750,38 zł), spychając mieszkańców Śląska z zarobkami 6937,95 zł (we wrześniu 6796,36 zł) na czwartą pozycję. GUS podał informacje o wynagrodzeniu osobno w regionie warszawskim stołecznym, gdzie w październiku mediana płac wyniosła 8509,23 zł, oraz

osobno w pozostałej części Mazowsza, czyli regionie mazowieckim regionalnym – 6514,72 zł. Po drugiej stronie tabeli też zaszły zmiany, choć pewnie nie o takich marzyli mieszkańcy Warmii i Mazur. O ile we wrześniu ubiegłego roku niższe niż w naszym regionie zarobki mieli mieszkańcy jeszcze trzech województw, o tyle w październiku już tylko w jednym województwie wynagrodzenie było niższe niż u nas. Jak wynika z danych GUS, na ostatnim miejscu w rankingu znalazło się województwo podkarpackie z zarobkami 6373,61 zł (we wrześniu 6213,68 zł), a na przedostatnim województwo warmińsko-mazurskie – 6394,68 zł (we wrześniu 6260 zł). Jak widać, w porównaniu z wrześniem mediana wynagrodzeń mieszkańców Warmii i Mazur wzrosła o 134,68 zł, choć jest to mniej niż średnio w kraju.

GUS INFORMUJE, ŻE W NASZYM REGIONIE W PAŹDZIERNIKU MEDIANA WYNAGRODZEŃ MĘŻCZYZN WYNIOSŁA 6450 ZŁ, A KOBIET 6291,92 ZŁ. CO OZNACZA, ŻE RÓŻNICA PŁAC W ZALEŻNOŚCI OD PŁCI JEST W NASZYM REGIONIE DWUKROTNIENIEJSZA NIŻ ŚREDNIA KRAJOWA.

TAK ZARABIAMY W REGIONIE

SĄ NOWE DANE GUS NA TEMAT PŁAC. OKAZUJE SIĘ, ŻE ZAROBKI WZROSŁY. MEDIANA WYNAGRODZEŃ W GOSPODARCE NARODOWEJ W PAŹDZIERNIKU 2024 R. WYNIOSŁA 6856,75 ZŁ I BYŁA O 173,6 ZŁ WYŻSZA NIŻ WE WRZEŚNIU. PŁACE SKOCZYŁY TAKŻE W NASZYM REGIONIE, ALE NIŻSZE NIŻ NA WARMII I MAZURACH WYNAGRODZENIE JEST TYLKO NA PODKARPACIU.

Różnie w regionie

To, że spadliśmy na przedostatnie miejsce w tabeli, nie zaskakuje, bo od lat płace w naszym regionie są jednymi z najniższych w kraju. Powodów tego jest wiele, nieraz o tym pisaliśmy, wskazując na niski stopień uprzemysłowienia regionu, brak dużych zakładów i co ważne, nowoczesnych branż i technologii. Problem w tym, że sytuacja ta utrzymuje się od lat i można zadać sobie pytanie, dlaczego tak się dzieje. Bo chyba nie można wszystkich tłumaczyć granicą z obwodem królewieckim, choć ta dziś niewątpliwie odstrasza potencjalnych inwestorów.

Oczywiście nie wszędzie na Warmii i Mazurach zarabia się słabo. Pod tym względem u nas też widać spore zróżnicowanie. Jeśli chodzi o powiaty, to najlepiej zarabiali mieszkańcy Olsztyna, bo w październiku mediana płac w stolicy regionu wyniosła 7129,49 zł. Na drugim końcu ze-

MEDIANA ZAROBKÓW WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA W MIASTACH POWIATOWYCH NASZEGO REGIONU (KWOTY BRUTTO W ZŁ W PAŹDZIERNIKU 2024 ROKU, W NAWIASACH WE WRZEŚNIU 2024):

Olsztyn	— 7129,49	(6937,77)
Braniewo	— 6941	(6724,19)
Elbląg	— 6728,50	(6560)
Giżycko	— 6691,89	(6572)
Bartoszyce	— 6598,38	(6450)
Węgorzewo	— 6555	(6458)
Ełk	— 6490,38	(6376,93)
Działdowo	— 6468,47	(6396,99)
Gołdap	— 6450	(6450)
Lidzbark Warmiński	— 6450	(6283,81)
Szczytno	— 6439,67	(6269,64)
Olecko	— 6424,80	(6347,08)
Kętrzyn	— 6423,64	(6200)
Pisz	— 6325,69	(6124,39)
Ostróda	— 6305	(6394,53)
Ława	— 6259,20	(6109,50)
Mragowo	— 6178	(6128,52)
Nidzica	— 5926,86	(5805,18)
Nowe Miasto Lubawskie	— 5676,82	(5584,34)

stawienia znalazł się powiat nowomiejski z medianą w wysokości 5459,06 zł. Jeśli chodzi o 116 gmin, które mamy w województwie, to najlepiej zarabiali w październiku mieszkańcy gminy Stawiguda (7662,63

zł) i Dywit (7188,85 zł), a najmniej mieszkańcy gminy Kozłowo w powiecie nidzickim, gdzie w październiku mediana zarobków wyniosła 5131,54 zł.

ŹRÓDŁO: GUS
ANDRZEJ MIELNICKI

Tylko na Podkarpaciu zarabiają mniej niż na Warmii i Mazurach

BĘDZIE GŁOSOWANIE W SPRAWIE WSCHODNIEJ

KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE BUDOWY DRUGIEGO ODCINKA ULICY WSCHODNIEJ W ELBLĄGU WYWOŁAŁY KONTROWERSJE. WŁADZE ELBLĄGA DO REALIZACJI INWESTYCJI WYBRAŁY OBSZAR, W PRZYPADKU KTÓREGO WCZEŚNIEJ PROTESTOWALI MIESZKAŃCY. TYMCZASEM TO PRZEDSIĘWZIĘCIE JEST NIEZBĘDNA DO TEGO, ABY POPRAWIĆ BEZPIECZEŃSTWO I SKOMUNIKOWANIE MIASTA ORAZ ODCIĄŻYĆ RUCH NA ULICACH BEMA I ŁĘCZYCKIEJ.

Pierwszy odcinek ulicy Wschodniej, prowadzący jedynie do leśniczówki — przypomnijmy — został oddany do użytku w październiku 2023 roku, by już 1 listopada stać się parkingiem dla osób odwiedzających pobliską nekropolię. Koszt realizacji inwestycji wyniósł ponad 14 mln zł. Plan związany z budową tej arterii od początku budził w Elblągu kontrowersje. Kiedy ogłoszono pierwszy etap realizacji inwestycji, w mieście zawrzało. Były petycja, którą podpisało ponad 3 tys. osób, i transparenty z hasłami „Tu powstanie obwodnica” i „Nie chcemy tu obwodnicy”. Ostatecznie po protestach społecznych drugi etap budowy został wstrzymany. Dodatkowo w kasie miasta nie było środków na ten cel. Dziś temat wraca. Władze Elbląga podczas konsultacji społecznych przedstawiły do wyboru trzy warianty przebiegu drogi, która ma połączyć ulicę Wschodnią z ulicą Sybiraków. Wariant W1 zakłada wybudowanie odcinka o długości 1,25 km biegnącego między Gęsą Górą a Górą Chrobrego, a koszt szacowany jest na około 32 mln zł. Warianty W2 oraz W3 co prawda byłyby krótsze i tańsze (15 mln zł i 12 mln zł), ale w obu przypadkach droga biegłaby między Górą Chrobrego a polaną w Bażantarni, odcinając jedno miejsce od drugiego. Choć te warianty nie ingerowałyby w oficjalne granice parku krajobrazowego, przebiegałyby w pobliżu szlaków turystycznych i polany, na której elblążanie tłumnie spędzają czas wolny. Wybór wariantu W2 lub W3 wiązałby się z wycinką drzew oraz budową sztucznego wiaduktu, który zostałby obsadzony drzewami i krzewami. Wariant W2 jest dobrze znany mieszkańcom Elbląga, ponieważ został zaprezentowany przez byłego prezydenta Witolda Wróblewskiego. To właśnie rozważanie tej opcji spotkało się ze sprzeciwem części mieszkańców.

Ratusz ogłosił decyzję

Pomimo zapowiedzi, że po przeprowadzeniu konsultacji przygotowa-

ne zostaną trzy koncepcje wraz z opracowaniem kosztów, informacją na temat wycinki drzew i innymi szczegółami i zostaną zaprezentowane mieszkańcom, zrezygnowano z tego pomysłu i zdecydowano o przygotowaniu dokumentacji projektowej drugiego odcinka ulicy Wschodniej na obszarze między wariantami W2 i W3.

— Raport z konsultacji jednoznacznie wskazał obszar najbardziej optymalny. Potwierdziły to również szacunki kosztów, które przygotowaliśmy. Wynika z nich, że wariant W1 jest nie tylko bardziej ingerujący w środowisko, ale również dużo droższy. Wobec tego odstąpiono od opracowywania wszystkich trzech koncepcji i wskazano obszar najbardziej optymalny. To rozwiązanie pozwala oszczędzić środki i czas — tłumaczyła Joanna Urbaniak, kierownik referatu zespołu prasowego biura prezydenta Elbląga.

I dodała: — Największa grupa uczestników konsultacji w oparciu o kwestie bezpieczeństwa, ochronę przyrody, koszty i termin realizacji zarekomendowała wybudowanie nowego połączenia na obszarze między wariantami W2 i W3.

Zapytaliśmy o to, jak policzone zostały głosy i czy było przeprowadzone w tej sprawie głosowanie.

— W czasie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie odbywało się głosowanie. Ich celem nie było wybranie konkretnego wariantu na podstawie liczby głosów. Uczestnicy konsultacji

Ostatecznie to mieszkańcy Elbląga, a nie eksperci zdecydują czy nowa droga będzie przebiegała w pobliżu Bażantarni i Góry Chrobrego

zarówno podczas spotkań, jak i w pisemnej formie mogli zgłaszać swoje opinie. Zebrane podczas konsultacji społecznych opinie mieszkańców oraz różnych środowisk, w tym służb ratowniczych, zostały opracowane przez socjologa, profesora Uniwersytetu Gdańskiego. Zprzygotowanego raportu jednoznacznie wynika, że najbardziej akceptowalnym wariantem drogi jest połączenie, które będzie usytuowane na obszarze między wariantami W2 i W3 — odpowiedziała Joanna Urbaniak.

Sęk w tym, że wyznaczony obszar, na którym ma powstać drugi odcinek ulicy Wschodniej, pokrywa się z lokalizacją proponowaną w 2021 roku przez Witolda Wróblewskiego. Jeszcze raz przypomnijmy, że ten wariant został odrzucony ze względu na liczne protesty mieszkańców.

„Rozumiemy, że nasz protest odbył się kilka lat

temu, ale nadal pamiętamy, dlaczego się odbył. Proponowane rozwiązanie, czyli rejon realizacji inwestycji jest dokładnie tym, na który się nie zgadzaliśmy, ponieważ realnie odgrodzi teren Bażantarni od Góry Chrobrego, rozdzielając tereny rekreacyjne ruchliwą ulicą” — napisano na facebookowym profilu Nie dla Obwodnicy Wschodniej przez Bażantarnię, który odegrał znaczącą rolę podczas protestów.

Zapytaliśmy ratusz, jakie różnice występują między obecnie proponowanym wariantem a wariantem przygotowanym za czasów prezydenta Witolda Wróblewskiego, który nie został zrealizowany. Oczywiście wiemy, że ten wariant ma być dopiero opracowany, ale zapewne zarys koncepcji już istnieje.

— Aktualnie nie został wybrany żaden wariant przebiegu połączenia.

W specyfikacji przetargowej został wskazany jedynie obszar i to projektanci, biorąc pod uwagę wskazane wytyczne oraz aspekty środowiskowe i ekonomiczne, zaproponują najbardziej optymalny wariant. Trudno więc na tym etapie o jakieś porównania — odpowiedziała Joanna Urbaniak.

Pytaliśmy też, czy proponowany wariant rozdzieli Górę Chrobrego od Bażantarni.

— Nie ma proponowanego wariantu, więc trudno odnieść się do pytania. Należy jednak podkreślić, że w specyfikacji przetargowej jednym z wymogów jest zapewnienie przez projektantów przejść dla ludzi i służących migracji zwierząt poprzez zielony most/przykrycie odcinkowe drogi lub rozwiązanie tunelowe w celu zachowania integralności terenu zielonego pomiędzy Górą Chrobrego a terenem Par-

ku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej. Istnieje wiele nowoczesnych, ekologicznych rozwiązań, które mogą być zastosowane — przekazała Urbaniak.

Nowe połączenie ma powstać od końca wybudowanej w 2023 roku ulicy Wschodniej przy leśnictwie Dębica do ulicy Sybiraków.

— Takie rozwiązanie pozwoli w pełni wykorzystać istniejącą infrastrukturę i uniknąć ingerencji w tereny Gęziej Góry i Góry Chrobrego. Co istotne, według szacunkowych kosztorysów będzie ono również bardziej opłacalne niż wariant W1 — wskazała Joanna Urbaniak.

Władze miasta deklarują szczególną troskę o zachowanie walorów przyrodniczych.

— Projektowana droga nie może przebiegać w granicach Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej. Nie dopuszcza się również naruszenia drzewostanu przy alei dębów wzdłuż istniejącego traktu pieszego na północnym zboczu Góry Chrobrego, w ciągu żółtego szlaku turystycznego, ani ingerencji w polanę — zapewniła Joanna Urbaniak.

I dodała: — Wykonawca dokumentacji będzie zobowiązany do przedstawienia rozwiązań minimalizujących wycinkę drzew, hałas oraz przewidujących nasadzenia zieleni izolacyjnej. Przewidziane są także specjalne przejścia dla ludzi i służące migracji zwierząt poprzez zielony most lub rozwiązania tunelowe, aby zachować integralność terenów zielonych między Górą Chrobrego a Parkiem Krajobrazowym.

Prezydent zmienił zdanie

Niemale poruszenie wywołała decyzja o wybudowanie nowego połączenia ul. Wschodniej z ul. Sybiraków na obszarze między wariantami W2 i W3, która została ogłoszona w miniony poniedziałek.

Prezydent Elbląga Michał Missan podczas śródowej konferencji prasowej wyjaśnił szczegóły tej decyzji i zapowiedział, że nie jest jeszcze ostateczna.

– Decyzja o stworzeniu wizualizacji i późniejszym zaprojektowaniu tego połączenia wynika z raportu z konsultacji społecznych, który został przygotowany przez profesora socjologii. Raport ten będzie państwu udostępniony, aby mogli państwo zapoznać się z nim i wyrobić sobie własne zdanie na ten temat – powiedział prezydent, wyjaśniając podstawy tej decyzji.

W trakcie konferencji prezydent odniósł się także do spotkania z jed-

ną z mieszkańek miasta, która nie należy do żadnej organizacji, ale kocha Bażantarnię.

– Umówiłem się z nią, że będzie można wpłynąć na wybraną koncepcję jeszcze przed zaprojektowaniem tego rozwiązania. Podjąłem decyzję, że koncepcja połączenia ul. Wschodniej z ul. Sybiraków wraz z wizualizacjami zostanie przedstawiona mieszkańcom, aby każdy mógł zobaczyć, jak to będzie wyglądać. Koncepcja w sposób transparentny zostanie poddana pod głosowanie. Zdamy się na wolę mieszkańców – zaznaczył.

Prezydent został zapytany o to, czy były przeprowadzone analizy, które potwierdzają, że omawiane połączenie drogowe rzeczywiście rozładuje korki na ul. Bema.

– Tak, analizy były robione kilka lat temu. Każde rozwiązanie, które robi jakiś bypass, odciążą tę ulicę.

Obszar zakładanego korytarza rozbudowy ul. Wschodniej

Będziemy obserwować też, jak ul. 13 Pułku odciążą ruch. To będzie nasz pierwszy próbnik, a myślę, że będzie zrealizowany, zanim powstanie projekt ul. Wschodniej – odpowiedział.

W kontekście przyszłych rozwiązań drogowych prezydent zaznaczył, że planowane jest wyprowadzenie części ruchu na ul. Chrobrego i rondo Kościuszki-Agrykoli.

– Jeśli znajdzie potrzeba inwestycji drogowych w tej okolicy, na pewno będziemy je rozważać – zapewnił. Prezydent Michał Missan podkreślił, że dla niego najważniejszym priory-

tetem jest odpowiedź na głos mieszkańców.

– Moja rola jest trudna, ponieważ muszę pogodzić skrajnie różne stanowiska: to broniące Bażantarni oraz to, które oczekuje bardziej efektywnego rozwiązania niż ul. Bema. Staram się stać pośrodku, przeprowadziliśmy już konsultacje, a teraz zaplanujemy kolejne głosowanie, aby wszystko było przejrzyste i transparentne – zaznaczył.

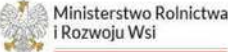
Prezydent Elbląga zapowiedział również, że wspólnie z socjologiem opracowane zostanie pytanie, które zostanie zadane mieszkańcom, zanim przejdzie się do fazy projektowania kolejnego odcinka ul. Wschodniej.

– Nie wyobrażam sobie czystszej formy demokracji – podsumował prezydent.

O szczegółach głosowania prezydent na razie nie chciał mówić, ponieważ, jak wyjaśnił, wszystko jest jeszcze w fazie przygotowań.

EWELENA GULIŃSKA

MATERIAŁ INFORMACYJNY MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

8-10 maja 2025 r.

Międzynarodowe Targi Poznańskie

Czesław Siekierski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprasza do udziału w Europejskim Kongresie Odnowy i Rozwoju Wsi, który odbędzie się w dniach 8-10 maja 2025 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich (MTP) w Poznaniu.

Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi to największe wydarzenie podczas polskiej prezydentury w Radzie Unii Europejskiej zorganizowane z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kongres będzie znakomitą platformą do dyskusji na tematy związane z bieżącymi wyzwaniami, ale będzie także otwartym forum do prezentacji idei, wizji, najlepszych praktyk oraz polityk na rzecz wsparcia obszarów wiejskich.

Tematyka Kongresu koncentruje się na współczesnych wyzwaniach sytuacji ekonomicznej obszarów wiejskich,

miejsca i roli społeczności wiejskich, środowiska i przestrzeni wiejskiej. Te elementy są podstawą budowania tożsamości wsi, przestrzeni produkcji rolnej, obszarów życia rodzin i lokalnych społeczności, a tworzone w ten sposób dziedzictwo kulturowe wsi stanowi niekwestionowany wkład do polskiej tożsamości narodowej.

Kluczową rolę odgrywają społeczności wiejskie, które bezpośrednio związane z rolnictwem są gospodarzem środowiska naturalnego, dbają o krajobraz wiejski, tworzą przestrzeń do życia, inicjują oddolne procesy zmian. Z tych powodów Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi aktywnie wspiera obszary wiejskie szeregiem działań krajowej i unijnej polityki rolnej dla wzmocnienia wszystkich czynników potencjału rozwojowego wsi.

Do obecnych, ale i przyszłych, wyzwań odnosi się Kongres, w czasie którego będziemy wspólnie poszukiwali inspirujących wizji odnowy i rozwoju obszarów wiejskich. Trzydniowe spotkanie ma być miejscem debaty o budowaniu silnej, zamożnej, odpornej i żywotnej polskiej wsi. Jest to istotne i bieżące zagadnienie, bowiem toczy się w czasie i kontekście globalnych wyzwań i zagrożeń, które wprost dotyczą obszarów wiejskich.

W trakcie naszej prezydencji pełnimy rolę odpowiedzialnego partnera, sprawnego organizatora dyskusji oraz skutecznego lidera. W ramach naszych działań

i priorytetów, wieś i rolnictwo odgrywają bardzo ważną rolę w gwarantowaniu bezpieczeństwa żywnościowego, ale również energetycznego za sprawą zielonej energii. W złożonej mozaice tych zagadnień pierwszy dzień (8 maja) będzie Dniem Wielkopolski i Młodzieży, drugi (9 maja) to Dzień Europejski, a całość zwieńczy dwudniowa (9-10 maja) ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Polska wieś – wizja odnowy i rozwoju”.

Przedsięwzięcie zgromadzi szereg przedstawicieli ministerstw rozwoju wsi państw członkowskich, unijnych i krajowych instytucji działających na rzecz rozwoju wsi i obszarów wiejskich, samorządowców, reprezentantów rządowych i pozarządowych organizacji, środowisk naukowych, liderów społeczności rolniczych i wiejskich, a przede wszystkim mieszkańców obszarów wiejskich. Zapraszając do udziału, liczymy na Państwa aktywny wkład w dyskusję o tworzeniu warunków do budowania kluczowych wartości wsi, specyfiki i żywotności obszarów wiejskich, uruchamiania lokalnych zasobów oraz inicjowania potrzebnych przemian.

Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi to nasz wspólny głos na rzecz docenienia wsi i roli społeczności wiejskich. To wyraz troski o odnowę i dalszy rozwój obszarów wiejskich.

WIĘCEJ INFORMACJI www.gov.pl/EKOiRW2025

OFIARA NIE ŻYJE, SPRAWCY NA WOLNOŚCI

BRUTALNY ATAK W ELBLĄGU.
DWÓCH NAPASTNIKÓW
ZAATAKOWAŁO MACIEJA A.,
WYBIAJĄC SZYBĘ AUTA, W KTÓRY
SIĘ ZNAJDOWAŁ, ROZPYLAJĄC
GAZ I RANIĄC GO OSTRYM
NARZĘDZIEM. MĘŻCZYŻNA ZMARŁ
W SZPITALU. PROKURATURA
PROWADZI ŚLEDZTWO I SZUKA
SPRAWCÓW.

Prokuratura Rejonowa w Elblągu prowadzi śledztwo w sprawie brutalnego ataku, do którego doszło w środę, 2 kwietnia 2025 roku, około godziny 22 na ulicy Dąbrowskiego.

Jak poinformowała prokurator Ewa Ziębka, rzecznik prasowy Prokuratury Okręgowej w Elblągu, pod bramą jednej z posesji zatrzymał się samochód, którego pasażerem był 40-letni Maciej A. Chwilę później za pojazdem zatrzymał się drugi samochód, z którego wysiadło prawdopodobnie dwóch mężczyzn.

Według ustaleń śledczych napastnicy podeszli do pojazdu, wybili szybę w drzwiach od strony pasażera, rozpylili gaz wewnątrz auta i zaatakowali pokrzywdzonego nieustalonym ostrym narzędziem. — Po dokonaniu napaści sprawcy zbiegli z miejsca zdarzenia — przekazała prokurator.

Dodajmy, że za kierownicą siedziała 41-letnia kobieta, która nie odniosła obrażeń.

Na miejsce wezwano pogotowie ratunkowe, które przetransportowało poszkodowanego do szpitala. Mężczyzna był przytomny. W trakcie udzielania pomocy medycznej stwierdził brak saszetki, którą miał przy sobie.

— W saszetce znajdowały się pieniądze w kwocie około 3 tysięcy złotych — poinformowała prokurator Ziębka, powołując się na relację świadka.

W wyniku ataku pokrzywdzony doznał rozległych ran ciętych prawego uda, podudzia oraz palca prawej ręki. Mimo udzielonej pomocy medycznej zmarł w szpitalu 4 kwietnia.

— Ciało zostało zabezpieczone do przeprowadzenia oględzin i sekcji zwłok — dodała rzecznik.

Śledztwo jest na wstępnym etapie. Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Elblągu wykonują intensywne czynności zmierzające do ustalenia przebiegu zdarzenia oraz tożsamości sprawców. Policja podała, że denat był wcześniej karany, m.in. za przestępstwa narkotykowe, a w sierpniu 2024 roku opuścił zakład karny.

— W piątek, 4 kwietnia, zatrzymano dwie osoby, jednak wykonane czynności nie potwierdziły ich udziału w zdarzeniu. Po przesłuchaniach osoby te zostały zwolnione — poinformowała prokurator Ewa Ziębka.

Jeden z mężczyzn usłyszał zarzut w związku z posiadaniem narkotyków, które policjanci odkryli w jego mieszkaniu.

Kobieta, która przebywała w towarzystwie pokrzywdzonego podczas zdarzenia, została przesłuchana w tej sprawie w charakterze świadka. Dla dobra postępowania prokuratura nie ujawnia żadnych informacji na temat treści jej zeznań

REKLAMA

przetarg

ESM „SIELANKA”

z siedzibą w Elblągu, ul. Gwiazdna 26/27

ogłasza ustny przetarg nieograniczony na najem nw. lokali użytkowych w Elblągu, usytuowanych:

• W BUDYNKU MIESZKALNO-USŁUGOWYM PRZY UL. CZERWONEGO KRZYŻA 1;

Lokal o pow. użytk. 123,00 m² położony na parterze budynku z przeznaczeniem na działalność usługowo-handlową. Czynsz za najem lokalu to kwota 4000,00 zł netto + media i VAT/miesiąc. Wadium w kwocie 4.000,00 zł. Lokal do objęcia z dniem podpisania umowy. Dane charakterystyki energetycznej lokalu: EU=123,18 kWh (m²*rok), EK=200,84 kWh (m²*rok), EP=324,60 kWh (m²*rok), ECO₂=0,07t CO₂ (m²*rok), U_{OZE}= 0,00%

• W BUDYNKU MIESZKALNO-USŁUGOWYM PRZY UL. ZWIĄZKU JASZCZURCZEGO 15;

Lokal o pow. użytk. 92,35 m² położony na parterze budynku z przeznaczeniem na działalność usługowo-handlową. Czynsz za najem lokalu to kwota 2300,00 zł netto + media i VAT/miesiąc. Wadium w kwocie 2.300,00 zł. Lokal do objęcia od maja 2025 r. Dane charakterystyki energetycznej lokalu: EU=96,87 kWh (m²*rok), EK=150,84 kWh (m²*rok), EP=158,73 kWh (m²*rok), ECO₂=0,0510t CO₂ (m²*rok), U_{OZE}= 0,00%

• W BUDYNKU MIESZKALNO-USŁUGOWYM PRZY UL. HETMAŃSKIEJ 26;

Lokal o pow. użytk. 126,60 m² położony na parterze budynku z przeznaczeniem na działalność handlowo-usługową. Czynsz za najem lokalu to kwota 4500,00 zł netto + media i VAT/miesiąc. Wadium w kwocie 4.500,00 zł. Lokal do objęcia z dniem podpisania umowy. Dane charakterystyki energetycznej lokalu: EU=78,00 kWh (m²*rok), EK=115,96 kWh (m²*rok), EP=123,43 kWh (m²*rok), ECO₂=0,04t CO₂ (m²*rok), U_{OZE}= 0,00%

• W BUDYNKU MIESZKALNO-USŁUGOWYM PRZY PL. JAGIELLOŃCZYKA 6;

Lokal o pow. użytk. 395,77 m² położony na parterze z przeznaczeniem na działalność handlowo-usługową z wyłączeniem „siłowni”. Czynsz za najem lokalu to kwota 7200,00 zł netto + media i VAT/miesiąc. Wadium w kwocie 7.200,00 zł. Lokal do objęcia z dniem podpisania umowy. Dane charakterystyki energetycznej lokalu: EU=140,92 kWh (m²*rok), EK=201,96 kWh (m²*rok), EP=204,35 kWh (m²*rok), ECO₂=0,0685t CO₂ (m²*rok), U_{OZE}= 0,00%

• W BUDYNKU HANDLOWO-USŁUGOWYM PRZY UL. PŁK. S. DĄBKA 64;

Lokal o pow. użytk. 121,80 m² położony na piętrze budynku z przeznaczeniem na działalność usługowo-biurową w tym usługi noclegowe. Czynsz za najem lokalu to kwota 2100,00 zł netto + media i VAT/miesiąc. Wadium w kwocie 2.100,00 zł. Lokal do objęcia z dniem podpisania umowy. Dane charakterystyki energetycznej lokalu: EU=101,61 kWh (m²*rok), EK=205,47 kWh (m²*rok), EP=385,74 kWh (m²*rok), ECO₂=0,0716t CO₂ (m²*rok), U_{OZE}= 0,00%

Powierzchnię lokali użytkowych ustalono na podstawie Polskiej Normy PN-70/B-02365.

Umowa najmu zostanie zawarta według wzoru ESM „Sielanka” – tekst do wglądu w siedzibie Spółdzielni, pokój nr 15.

Przetarg odbędzie się dnia 23.04.2025 roku o godz. 13.00

w siedzibie Spółdzielni przy ul. Gwiazdnej 26/27 (świetlica) w Elblągu.

Oferty w zalakowanych kopertach zawierające nw. dokumenty prosimy wysłać na adres siedziby Spółdzielni, dostarczyć do sekretariatu Spółdzielni lub wrzucić do skrzynki zamontowanej przy drzwiach siedziby Spółdzielni przy ul. Gwiazdnej 26/27 w terminie do dnia 22.04.2025 roku do godz. 12.00:

- charakterystyka firmy – prowadzona działalność, przeznaczenie lokalu
- oferowana stawka czynszu najmu
- aktualne zaświadczenie z ZUS o nie zaleganiu z opłatami na świadczenia społeczne
- aktualne zaświadczenie z urzędu skarbowego o niezaleganiu z opłatami podatkowymi
- podstawa prowadzenia działalności gospodarczej – aktualne zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub odpis z KRS
- zaświadczenie o nadaniu numeru identyfikacji podatkowej VAT oraz numeru REGON
- kserokopia dowodu wpłaty wadium na konto Spółdzielni w banku PKO BP, nr 57 1020 1752 0000 0302 0003 1575
- oświadczenie o zapoznaniu się z warunkami przetargu, postanowieniami regulaminu postępowania przetargowego oraz wzorem umowy najmu/projektem, które oferent uznaje za wiążące.

Szczegółowe informacje o przetargu, jego zasadach i lokalach, można uzyskać w administracji Spółdzielni (pok. 15) lub pod numerem telefonu (55) 642-50-46. W przypadku gdy na najem danego lokalu wpłynie więcej niż jedna oferta, przetarg odbywa się w formie licytacji z postąpieniem co najmniej o jeden złoty. Spółdzielnia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta oraz odstąpienia, odwołania lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

POSTĘPOWANIE WCIAŻ TRWA

PROKURATURA OKRĘGOWA W OLSZTYNIE OD PONAD DWÓCH LAT BADA SPRAWĘ RZEKOMYCH NIEPRAWIDŁOWOŚCI W ZAKŁADZIE KARNYM W BARCZEWIE. — POSTĘPOWANIE JEST W TOKU. WCIAŻ PROWADZONE SĄ CZYNNOŚCI — INFORMUJE RZECZNIK PROKURATURY OKRĘGOWEJ W OLSZTYNIE DANIEL BRODOWSKI.

O sprawie zrobiło się głośno w całym kraju, kiedy w styczniu 2023 roku Prokuratura Rejonowa Olsztyn-Północ wszczęła śledztwo w sprawie podejrzenia przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Więziennej z zakładu karnego w Barczewie. Do tych sytuacji miało dojść w październiku 2022 roku i miały one polegać na znęcaniu się psychicznym i fizycznym ze szczególnym okrucieństwem nad osobą prawnie pozbawioną wolności poprzez m.in. wulgarne wyzywanie, bicie po całym ciele, podduszanie i podtapianie.

Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (KMPT), z którego wynika, że w zakładzie karnym w Barczewie mogło dojść do nieprawidłowości, w tym stosowania tortur, opublikowano na stronie internetowej RPO. Został on sporządzony po wizytacji, którą przeprowadzili w tym zakładzie od 17 do 20 października 2022 roku pracow-

nicy KMPT działającego w ramach biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Obecnie w zakładzie karnym w Barczewie jest prawie 750 miejsc dla osadzonych. Placówka przeznaczona jest dla mężczyzn odbywających karę po raz pierwszy oraz recydywistów penitencjarnych.

Bicie, podduszanie, topienie...

Osoby pokrzywdzone w ZK w Barczewie postanowiły przerwać milczenie... Już po publikacji pierwszego artykułu otrzymaliśmy wiele telefonów od rodzin osadzonych skarżących się na złe traktowanie w Barczewie. Wciąż mamy kontakt z osobami, które uważają, że zostały pokrzywdzone — obecnymi więźniami oraz tymi, którzy już opuścili więzienne mury.

Jeden z poszkodowanych w liście opisywał nam tak ten koszmar (dane mężczyzny pozostają do wiadomości redakcji): „Traktowano nas jak przedmiot do sprawiania

sobie przyjemności przez topienie, duszenie z czarnym workiem na głowie czy też wsadzanie paralizatora w odbyty; sprawiało to, że są oni królami za murami. Pani redaktor, może razem zwalczymy takie zło; wiem, że nie naprawimy całego świata, ale niech tamci ludzie przestaną tam pracować, abyśmy mogli czuć się jak skazani, a nie potępieni (...).”

Inny z więźniów mówi: — Wolałbym umrzeć, niż wrócić do Barczewa — zapewniam. — To obóz tortur. Jeszcze po nocach snią mi się krzyki bitych więźniów i to, co robili ze mną. Byłem torturowany i byłem naocznym świadkiem tortur wobec innych osadzonych. Do tych wszystkich zdarzeń dochodziło nie tylko w okresie wspomnianym w śledztwie...

— Tego nie da się zapomnieć — mówi kolejny więzień, który jest już na wolności. — To ciągle wraca... Złe śpię, snią mi się więzienne korytarze, krzyki katowanych. Choć jestem na wolności, to wręcz boję

się wychodzić z domu... Chciałbym, żeby w końcu winni zostali ukarani, żeby już nikt nie musiał znosić upokorzeń i przemocy w więziennych murach.

Postępowanie się toczy

Prokuratura wciąż prowadzi śledztwo w sprawie podejrzenia przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Więziennej z zakładu karnego w Barczewie. Nikomu do tej pory nie przedstawiono zarzutów. Prokurator zgromadził materiał dowodowy, przesłuchani zostali więźniowie oraz świadkowie.

— Postępowanie nadal się toczy. Na ten moment jest w fazie in rem, co oznacza, że nadal nikomu nie przedstawiono jeszcze zarzutów — informuje rzecznik Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Daniel Brodowski. I dodaje: — Przesłuchano już wszystkich pokrzywdzonych. Jest ich ponad 80. Natomiast świadków jest ponad 300. Trwają okazania funkcjonariuszy. Jest ich

Od ponad dwóch lat prokuratura bada sprawę przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Więziennej z zakładu karnego w Barczewie

około 40. W oparciu o dane służby więziennej sporządziliśmy materiał porównawczy — tablice podglądowe zawierające wizerunki funkcjonariuszy, którzy tam pracowali i mogli mieć kontakt z osadzonymi. One są okazywane. Okazania realizowane są na terenie całego kraju. Dokumentacja z zakładu karnego w Barczewie jest zabezpieczona. Brakuje jeszcze opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej co do tych pokrzywdzonych, którzy zgłaszali spowodowanie obrażeń. Część lekarzy wydała, a części jeszcze nie. Wyjaśnienie sprawy komplikuje fakt, że takie działania jak podtapianie nie pozostawiają widocznych śladów. Dodatkowo pomieszczenia, w których miało dochodzić

do przekroczenia uprawnień, były pomieszczeniami bez monitoringu wizyjnego. Nie znamy jeszcze terminu zakończenia śledztwa — tłumaczy Daniel Brodowski.

Udało nam się porozmawiać z jednym z pokrzywdzonych.

— Mam nadzieję, że winni zostaną ukarani. Do tej pory uchodziło im to bezkarnie — mówi. — Zostaliśmy przesłuchani, niektórzy z naszych bliskich także. Nie chcemy, żeby kiedyś w Barczewie czy innym zakładzie karnym coś takiego się powtórzyło. Kiedyś popełniliśmy jakieś przestępstwa, ale w więzieniu mieliśmy odbyć karę, resocjalizować się, a nie być torturowani... Niech ten koszmar już się zakończy! **JOANNA KARZYŃSKA**

REFERENDUM ODRZUCONE, TERAZ CHCĄ KONSULTACJI

RADA MIEJSKA W ELBLĄGU ODRZUCIŁA PROJEKT UCHWAŁY W SPRAWIE REFERENDUM DOTYCZĄCEGO IMIGRANTÓW, ALE KOMITET NIE SKŁADA BRONI. DOMAGA SIĘ OD PREZYDENTA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W TEJ KWESTII.

W październiku ubiegłego roku — przypomnijmy — grupa mieszkańców związana ze Stefanem Rembelskim, byłym kandydatem na prezydenta Elbląga, i Jackiem Zbrzeźnym z Konfederacji Korony Polskiej rozpoczęła działania mające na celu wprowadzenie do porządku obrad Rady Miejskiej w Elblągu obywatelskiego projektu uchwały „w sprawie potrzeby zasięgnięcia opinii mieszkańców Elbląga w drodze referendum dotyczącej przyjęcia imigrantów na terenie miasta Elbląg”.

Aby projekt uchwały w sprawie referendum trafił pod obrady Rady Miejskiej, komitet musiał zebrać 300 podpisów. Ostatecznie zgromadzono ich 1300, z czego urzędnicy pozytywnie zweryfiko-

wali 700. Obywatelskim projektem radni zajęli się podczas lutowej sesji. Po burzliwej dyskusji uchwała została odrzucona głosami radnych Koalicji Obywatelskiej. Komitet jednak nie rezygnuje i skierował do prezydenta Elbląga pismo z apelem o przeprowadzenie konsultacji społecznych w tej sprawie.

— Prezydent w opinii wysłanej do każdej radnej i każdego radnego proponował konsultacje społeczne zamiast referendum. Dlatego wysyłamy do prezydenta Missana prośbę o przeprowadzenie konsultacji społecznych, o których wspominał w swojej opinii. Aby konsultacje nie były farsą i groteską, jak konsultacje przeprowadzone w sprawie portu, zapewniliśmy prezydentowi o naszej dyspozycyjności

Jacek Zbrzeźny (na pierwszym planie) i Stefan Rembelski (pierwszy z prawej)

REKLAMA

ZARZĄD POWIATU BRANIEWSKIEGO

informuje, że w dniach od 10.04.2025 r. do 30.04.2025 r., tj. na okres 21 dni, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa Powiatowego w Braniewie oraz na stronie internetowej www.bip.powiat-braniewo.pl został wywieszony i podany do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości niezabudowanej położonej w Pieniężnie, przy ul. Szkolnej, działka nr 137/17, przeznaczonej do dzierżawy w trybie bezprzetargowym.

i pomocy w organizowaniu konsultacji — mówi Jacek Zbrzeźny.

Czy prezydent zdecyduje się na przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie imigrantów?

Komitet oczekuje od niego konkretnych działań, przypominając, że obiecał wspólne podejmowanie najważniejszych decyzji dla elblążanek i elblążan.

EG

REKLAMA

WÓJT GMINY RYCHLIKI

podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Rychlikach w dniu 11.04.2025 r. wywieszony został na okres 21 dni wykaz nieruchomości, stanowiącej własność Gminy Rychliki, przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej (poprawa warunków zagospodarowania przyległej nieruchomości). Treść wykazu do pobrania na stronie internetowej BIP UG Rychliki: <http://rychliki-ug.bip-wm.pl/public/> i stronie Gminy Rychliki: www.rychliki.pl. Szczegółowe informacje dotyczące nieruchomości przeznaczonych do zbycia i oddania w dzierżawę można uzyskać w Urzędzie Gminy w Rychlikach, pok. nr 2A, tel. (055) 248-81-50 wew. 208, e-mail: nieruchomosci@rychliki.pl.

Polska nie chce zająć zachodniej Białorusi i Ukrainy

Jednym ze stałych elementów białoruskiej i rosyjskiej antypolskiej dezinformacji jest twierdzenie, że Polska chce odzyskać Kresy Wschodnie, tj. dawne terytoria II Rzeczypospolitej (województwa wołyńskie, tarnopolskie, stanisławowskie i część dawnego województwa lwowskiego), które po zakończeniu II wojny światowej zostały wcielone w granice Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej.

Polska jest systematycznie oczerniana. Polacy są kreowani na skrajnych nacjonalistów pałających irracjonalną żądzą powrotu do Wilna, Grodna czy Lwowa. Polska jest przedstawiana w rosyjskich mediach jako kraj, który wspiera nacjonalistyczne ruchy na Ukrainie oraz dąży do rewizji granic, w szczególności na zachodnich terenach Ukrainy. Rosyjska propaganda ciągle kreuje obraz Polski jako kraju agresywnego, dążącego do militarnego wzmocnienia swojej pozycji w regionie oraz przyjmującego konfrontacyjną politykę wobec Rosji. Takie narracje mają na celu zdyskredytowanie Polski na arenie międzynarodowej oraz wzbudzenie wewnętrznego niepokoju i napięcie, szczególnie w kontekście rosnącego wsparcia Warszawy dla Ukrainy w jej walce z rosyjską agresją. Buduje to też negatywny wizerunek Polski w oczach opinii publicznej w Rosji oraz wśród sojuszników Kremla. Oto kilka przykładów tej dezinformacji.

Putin

Też, że Polska chce zająć Ukrainę, stale głosi Putin. Przychodzi mu to łatwo. Beztrosko wypowiada te absurdalne oskarżenia w trakcie wywiadów. Na podstawie tych rozproszonych wypowiedzi widać, że posiada już rozbudowaną teorię „polskiego parcia na wschód”. W 2023 roku Putin wielokrotnie oskarżał Polskę o wrogość wobec Rosji. Rosyjska propaganda często przedstawiała Polskę jako państwo wspierające nacjonalistyczne ruchy na Ukrainie. W narracji Kremla często pojawiały się oskarżenia Polski o akceptowanie na Ukrainie nazizmu i banderyzmu. Przekonywano o istnieniu grup nacjonalistycznych w Polsce, które chcą „przejąć zachodnie terytoria Ukrainy, które Ukraina otrzymała dzięki decyzjom Stalina po II wojnie światowej”. Jednocześnie Putin przekonywał, że Rosja jest „jedynym realnym gwarantem integralności terytorialnej Ukrainy w jej obecnych granicach”. Twierdzenie o istnieniu grup nacjonalistycznych w Polsce miało na celu przedstawienie Polski jako kraju zagrażającego bezpieczeństwu regionu i stwarzającego zagrożenie dla Rosji i jej sojuszników, takich jak Białoruś. 13 marca 2024 roku w wywiadzie, który przeprowadził z Putinem dziennikarz

Dmitrij Kisielow, pokazany w państwowej telewizji Rossija 1 i przez agencję prasową RIA Novosti, dyktator z Kremla wyraźnie stwierdził, że Polska dąży do zajęcia zachodnich obszarów Ukrainy. Tak to sformułował:

„Bo jeżeli, powiedzmy, polskie wojska wejdą na terytorium Ukrainy, żeby, jak to brzmi, osłonić ukraińsko-białoruską, powiedzmy, granicę albo w jakieś inne miejsca, żeby uwolnić ukraińskie kontyngenty wojskowe do udziału w działaniach wojennych na linii styku, to myślę, że polskie wojska nigdy stamtąd nie wyjadą”.

Według prezydenta Rosji Warszawa będzie chciała w ten sposób odzyskać ziemie, które historycznie uważa za swoje.

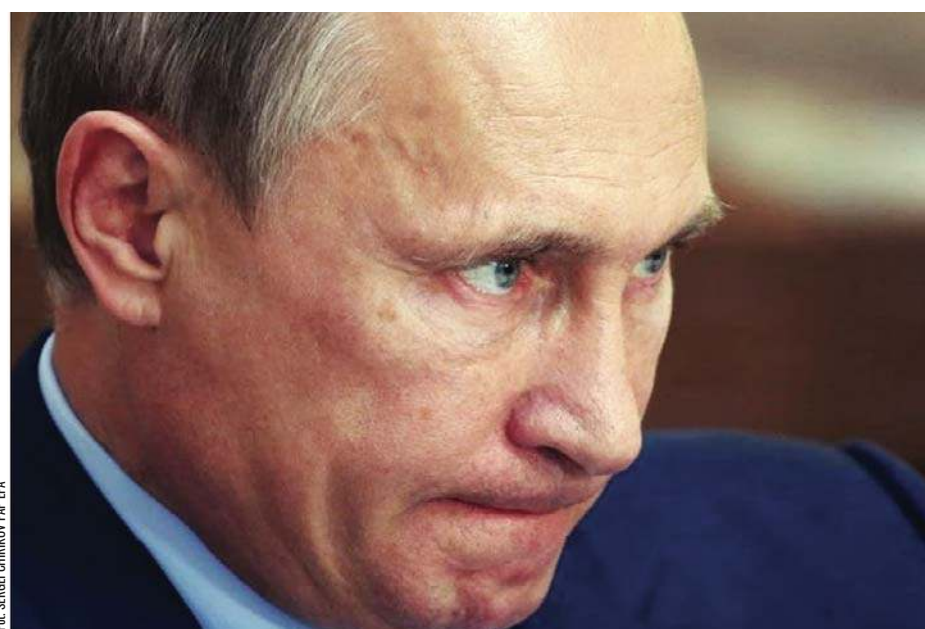
„Marzą o tym, że chcą odzyskać te ziemie, które uważają za historycznie swoje, a które zostały im odebrane przez ojca narodu Józefa Wissarionowicza Stalina i przekazane Ukrainie. Oczywiście, że chcą je odzyskać. A jeśli oficjalne polskie jednostki tam wejdą, to mało prawdopodobne, żeby wyszły”.

Putin również odpowiedział na pytanie o możliwość uczciwego porozumienia z Zachodem, podkreślając, że Rosja będzie bronić swoich interesów. Putin w ten sposób podsycił podziały i wzmocnił nacjonalistyczne nastroje w Rosji, pokazując, że Zachód, w tym Polska, dąży do destabilizacji sytuacji w Europie Wschodniej.

Łukaszenka

Podobnie czyni Aleksander Łukaszenka. Dobrym przykładem jest jego wypowiedź z 4 października 2024 roku podczas typowej dla siebie wizyty gospodarczej na białoruskim Polesiu, w rolniczym miasteczku Parochońsk. Zawiera ona swoistą poetykę komunikacji ojczulka Łukaszenki z narodem. Dlatego warto jej się uważnie przyjrzeć. Odpowiadając na pytanie jednego z mieszkańców o przygotowanie Białorusi do działań wojennych między Rosją a Ukrainą, Łukaszenka stwierdził:

„O, jak Polacy się do nich (Ukraińców) odnoszą. Pamiętacie. O, leciałem do was i wspominałem. O, tę rzeź wołyńską. Słuchajcie. Czego to nie było podczas wojny. Ukraińcy u nas podpalali domy.

Władimir Putin

Co oni wyprawiali na Prypeci, kierowani przez faszystów, to koszmar. I co, będziemy tymi czasami żyli aż do śmierci? I tę rzeź wołyńską wspominać i zwierzem patrzeć jeden na drugiego? A w oświecie co leży? Oni (Polacy – red.) chcą zająć tak zachodnią Białoruś, jak i zachodnią Ukrainę. I tam panować. Dla nas to jest nie do przyjęcia. Jeśli tylko Polacy wejdą na Ukrainę i spróbują odciąć zachód, to będziemy Ukrainie pomagać, bo następni będziemy my”.

Następnie zapewniał, że dąży do pokoju i chce uchronić Białoruś przed wciągnięciem w konflikt. Mówił: „Moje główne zadanie to niedopuszczenie do wciągnięcia do tej bójki, do tej wojny. Nie martwcie się, nie planujemy walczyć z Ukraińcami. I oni nie chcą walczyć z nami. (...) Będziemy robić wszystko, żeby żyć z Ukrainą w pokoju. Jeśli oni tego chcą. Ludzie tego chcą, ale na razie władzami Ukrainy, jak mówią, kierują Amerykanie”.

Potem Łukaszenka opowiadał też o niebezpieczeństwie, jakie przeżył podczas podróży z Mińska do Parochońska. Przekonywał, że jego helikopter napotkał na ukraińskie drony. „Widzę, lecieli bardzo nisko, niezwykle nisko! Prawdopodobnie po to, aby środki elektroniczne nie były widoczne. Oczywiście widzą helikopter: jest duży, to nie jest

dron. Przyjechaliśmy normalnie. Dlatego tak naprawdę nie zależy mi na tym, jak to się mówi. A potem, wie pan: zestrzelenie prezydenckiego helikoptera to wojna, której Ukraińcy nie potrzebują. Dlatego nie sądzę, aby decydenci na Ukrainie byli zaniepokojeni tym problemem. Chociaż, oczywiście, coś mogą powiedzieć, to nieprzyjemne!”. Warto też zauważyć, że prezydent Białorusi wielokrotnie używał takiej retoryki. Ma ona na celu wywołanie napięcia między krajami regionu, szczególnie w odniesieniu do Polski i Ukrainy. Twierdzenie, że Polacy chcą zająć zachodnią część Ukrainy oraz zachodnią Białoruś, to przykład tego, jak dyktator z Mińska wzmocnia swoją wewnętrzną pozycję i jak kreuje swój wizerunek w oczach Rosji. Łukaszenka straszy Polskę i chce bronić Ukrainy! Prezentuje się jako przywódca Białorusi jako państwa, które odgrywa kluczową rolę w ochronie stabilności regionu przed domniemanymi zakusami sąsiadów. Tego rodzaju wypowiedzi budują atmosferę zagrożenia, ale i wzmocniają reżim Łukaszenki. Wprowadzenie podziałów między Polską, Ukrainą i Białorusią to część szerszej narracji dezinformacyjnej, której celem jest rozprzestrzenianie nieufności i lęku między narodami regionu, a także mobilizacja Białorusinów przeciwko zewnętrznemu wrogowi.

Nienaruszalność granic

To, co mówią Putin i Łukaszenka, jawi się jako czysta dezinformacja w konfrontacji z elementarnymi faktami. A one są następujące. Po rozpadzie ZSRR i ogłoszeniu niepodległości przez Ukrainę w 1991 roku Polska jako jeden z pierwszych krajów uznała Ukrainę jako suwerenne państwo, a uznanie granic między tymi dwoma państwami zostało potwierdzone w ramach dwustronnych umów i traktatów. W 1992 roku podpisano traktat o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, który oficjalnie potwierdzał uznanie granic ustanowionych po II wojnie światowej. Od tego czasu granice między Polską a Ukrainą są uznawane przez oba państwa za niepodważalne. Tym samym uznano nienaruszalność granicy polsko-ukraińskiej, czego nie podważał żaden późniejszy rząd. „Granice w Europie są świętością” – czytamy w oświadczeniu MSZ opublikowanym 5 marca 2024 roku. Współczesne relacje, mimo historycznych napięć związanych z trudnymi wydarzeniami, takimi jak Wołyń, są zbudowane na zasadzie wzajemnego poszanowania suwerenności terytorialnej oraz dobrosąsiedzkiej współpracy. Działania takie jak wspólne inicjatywy polityczne czy gospodarcze oraz wsparcie Polski dla Ukrainy w walce z rosyjską agresją w ostatnich latach dodatkowo wzmacniają stabilność i uznanie granic między tymi państwami. Z Warszawy płynie jasny przekaz, że ceną za pokój nie może być pogwałcenie integralności terytorialnej naszego wschodniego sąsiada.

Kresy to część propagandy wojny

Z przytoczonych wypowiedzi o rzekomym powrocie Polaków na Kresy wyłania się jedna zasadnicza propagandowa teza: Rosja jest jedynym obrońcą wschodnich Słowian. A wojna z Ukrainą jest po to, by obronić ich przed wrogami z Zachodu, w tym między innymi przed Polską. W tym miejscu należy wyjaśnić pojęcie „Kresy”. Jest to historyczne określenie wschodnich ziem II Rzeczypospolitej (1918-1939), które po II wojnie światowej znalazły się poza granicami Polski. Termin ten odnosi się głównie do terenów dzisiejszych Ukrainy, Białorusi i Litwy, a także części Łotwy i Rosji. Kresy Wschodnie obejmowały ziemie dzisiejszych zachodniej Ukrainy, zachodniej Białorusi i Litwy, w tym takie miasta jak Lwów, Wilno, Grodno, Stanisławów (Iwano-Frankowsk), Tarnopol i Brześć. Kresy Południowo-Wschodnie – tereny dzisiejszej Ukrainy, m.in. Wołyń i Podole. Od XIV do XVIII wiek Kresy stanowiły część Rzeczypospolitej Obojga Narodów i były wielokulturowe (Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Litwini, Żydzi, Ormianie). W latach 1795-1918, po rozbiorach Polski, większość Kresów znalazła się pod panowaniem Rosji, a część zajęła Austria. W latach 1918-1939 Kresy były częścią II Rzeczypospolitej. W okresie 1939-1945, po agresji ZSRR na Polskę (17 września 1939 roku), Kresy zosta-

ły zajęte przez Związek Radziecki, a po wojnie włączone do ZSRR. Po 1945 roku, w wyniku ustaleń konferencji jałtańskiej i poczdamskiej, Polska utraciła Kresy na rzecz ZSRR, a w zamian otrzymała tzw. Ziemie Odzyskane (Dolny Śląsk, Pomorze Zachodnie, Mazury). Kresy odgrywały ważną rolę w historii i kulturze Polski, będąc miejscem narodzin wielu wybitnych postaci, takich jak Juliusz Słowacki, Adam Mickiewicz, Stanisław Moniuszko czy Józef Piłsudski. Dziś pojęcie

masakry, jak np. w Buczy. Ta prymitywna propaganda jest rozsiewana na całym świecie. Minister spraw zagranicznych Rosji Siergiej Ławrow z surową powagą powtarza te propagandowe tezy na forum ONZ. I co ciekawe, ma życzliwych słuchaczy. W Europie te słowa są akceptowane na Węgrzech, w Niemczech czy w Serbii

Jaskrawym tego przykładem jest niemiecka partia Alternative für Deutschland (AfD, Alternatywa dla Niemiec).

Aleksander Łukaszenka

„Kresy” funkcjonuje głównie w kontekście historycznym i sentymentalnym, odnosząc się do polskiego dziedzictwa na tych ziemiach. Słowo „Kresy” wywołuje negatywne skojarzenia wśród Białorusinów, Litwinów i Ukraińców. Widzą oni w tym określeniu peryferyjność tych ziem w stosunku do centrum, jakim miałyby być etnicznie polskie terytoria. Kresy bowiem to koniec zasięgu polskiej kultury. Zatem nieprzypadkowe są kłamliwe twierdzenia Putnia czy Łukaszenki o dążeniu do odzyskaniu Kresów przez Polskę. Jest to stały element rosyjskiej i białoruskiej propagandy, pojawiający się po to, by obaj dyktatorzy mogli wbić do głów swych poddanych cierpliwie i z uporem mit o słowiańskiej jedności. Gdy je rozpatrujemy razem, widzimy, jak konsekwentna jest rosyjska wojenna propaganda. Kłamstwo o dążeniu Polaków do powrotu na ziemie II Rzeczypospolitej jest jedynie narzędziem uzasadniającym walkę z „kijowską juntą”, która według niej w 2014 roku dokonała przewrotu i sfałszowała wybory, sama bombarduje bloki i szkoły, żeby obwinić za to Rosjan, przebiera aktorów za wziętych do niewoli rosyjskich żołnierzy, inscenizuje

Jest to niemiecka partia skrajnie prawicowa, która wielokrotnie była oskarżana o prorosyjskie sympatie, w tym o popieranie polityki Władimira Putina. Chociaż oficjalnie partia twierdzi, że nie wspiera rosyjskiej agresji na Ukrainę, to wielu jej liderów i członków otwarcie wyrażało prokremlowskie stanowisko. AfD od początku wojny sprzeciwiała się sankcjom gospodarczym nałożonym na Rosję przez Niemcy i Unię Europejską, argumentując to tym, że szkodzą one bardziej Niemcom niż Rosji. Wzywała do odnowienia współpracy z Moskwą, zwłaszcza w zakresie dostaw gazu i energii. AfD konsekwentnie sprzeciwia się dostawom broni dla Ukrainy, twierdząc, że Niemcy nie powinny angażować się w konflikt. Politycy partii sugerowali, że należy doprowadzić do pokojowych negocjacji, co często pokrywa się z narracją Kremla. Wielu polityków tego ugrupowania utrzymuje relacje z rosyjskimi politykami i prorządowymi mediami. W publicznych debatach politycy tej partii często powtarzają rosyjskie argumenty, np. że NATO sprowokowało Rosję do wojny. Niektórzy członkowie AfD brali udział w wydarzeniach organizowanych

przez Rosję i prorosyjskie grupy w Niemczech. A w wielu innych miejscach można się spotkać ze zrozumieniem dla Rosjan. Kolejne zbrodnie wojenne Rosji na Ukrainie nie wzruszają Chińczyków czy Brazylijczyków. Co więcej, wiele osób w tych krajach decyduje się na współpracę z Rosją i powiela rosyjską propagandę.

Jak radzić sobie z rosyjską propagandą?

Rosyjska propaganda, zwłaszcza od początku agresji na Ukrainę w 2014 roku, manipuluje historią Europy Środkowo-Wschodniej, aby wywołać niezgodę i napięcia między Polską a Ukrainą. Temat Kresów Wschodnich, czyli dawnych terenów II Rzeczypospolitej, które po II wojnie światowej znalazły się w granicach ZSRR, a później niepodległych Ukrainy, Białorusi i Litwy, jest jednym z tych, które są instrumentalizowane. Rosja stara się rozbudzać antyukraińskie nastroje w Polsce, przypominając o trudnej historii stosunków polsko-ukraińskich, zwłaszcza o Wołyniu i innych bolesnych wydarzeniach z czasów II wojny światowej. Wykorzystywanie terminu „polskie Kresy” może mieć na celu pogłębienie podziałów i rozbudzenie nostalgii za utraconymi terenami, sugerując, że Polska powinna mieć pretensje terytorialne wobec Ukrainy. Taka narracja ma za zadanie destabilizować relacje między Polakami i Ukraińcami, co jest na rękę Kremlowi, który próbuje osłabić międzynarodowe wsparcie dla Ukrainy w jej walce z rosyjską agresją. Tego typu działania wpisują się w szerszą strategię Rosji, polegającą na dzieleniu sojuszników Ukrainy, zwłaszcza w kontekście takich krajów jak Polska, które odgrywają istotną rolę we wsparciu Ukrainy na arenie międzynarodowej. Należy mieć świadomość, że w tym obszarze stopień manipulacji historycznych stosowany przez rosyjską propagandę jest wysoki. Dlatego kłamstwo to jest wykorzystywane przez Łukaszenkę i Putina. Widocznie wiedzą oni, że rozbudzanie lęku przed Polską jest produktywnie i skuteczne w zarządzaniu Rosjanami i Białorusinami. Warto też pamiętać, że Kreml, strasząc Ukraińców i Białorusinów powrotem Polaków, stara się wzbudzić w Polakach niechęć do wspierania Ukrainy, sugerując, że Ukraińcy nie są wdzięczni za polską pomoc. Zatem musimy być świadomi tych ukrytych celów antypolskiej dezinformacji. Jej zasadniczym celem jest wywołanie niezgody i napięcia między Polską a Ukrainą.

Marek Melnyk

Wydawca „Gazety Olsztyńskiej” Grupa WM dzięki Polskiej Fundacji Narodowej realizuje projekt, którego celem jest przeciwdziałanie dezinformacji, która przez lata utrwalala zniekształcony wizerunek Polski poprzez rozpowszechnianie zmanipulowanych lub nieprawdziwych faktów historycznych, negatywnie wpływających na dobre imię Polski i Polaków na świecie. W najbliższym czasie będziemy prezentować artykuły, ale także audycje, w których poruszymy ważne kwestie dotyczące tuszowania i fałszowania prawdy historycznej. Zapraszamy do lektury, ale też do czynnego udziału w naszej akcji! Na zgłoszenia od wolontariuszy czekamy pod adresem: kontakt@wm.pl.

OFICJALNY PARTNER

PARTNERZY

Z KATYNIA JUŻ NIE WRÓCILI

15 LAT TEMU, W SOBOTNI PORANEK, 10 KWIETNIA 2010 ROKU, CAŁĄ POLSKĄ — ALE I ŚWIATEM — WSTRZĄSNĘŁA BUDZĄCA NIEDOWIERZANIE WIADOMOŚĆ. SAMOLOT TU-154M, W KTÓRYM BYŁ PREZYDENT RP LECH KACZYŃSKI Z MAŁŻONKĄ ORAZ OSTATNI PREZYDENT RP W RZĄDZIE EMIGRACYJNYM, A TAKŻE KWIAT POLSKIEJ GENERALICJI, ROZBIŁ SIĘ W SMOLEŃSKU. WŚRÓD 96 OFIAR BYŁY TAKŻE OSOBISTOŚCI ZWIĄZANE Z WARMIĄ I MAZURAMI.

10 kwietnia 2010 roku zapowiadał się jako spokojna, wiosenna sobota. Wielu Polaków rozpoczynało dzień od porannej kawy, planując weekend. W telewizyjnych serwisach informacyjnych emitowano wiadomości o planowanych uroczystościach w Katyniu, gdzie polska delegacja miała oddać hołd ofiarom zbrodni katyńskiej z 1940 roku. Nikt nie przypuszczał, że ten dzień zapisze się na kartach historii jako jedna z największych tragedii w powojennej Polsce.

7.27 czasu polskiego

O godzinie 7.27 z warszawskiego lotniska Okęcie wystartował samolot Tu-154M, na którego pokładzie znajdowało się 96 osób, w tym prezydent Lech Kaczyński z małżonką Marią. Celem podróży były uroczystości upamiętniające 70. rocznicę zbrodni katyńskiej. Planowano, że delegacja wylądzie na lotnisku Smoleńsk-Siewiernyj, skąd uda się do oddalonego o kilkanaście kilometrów Katynia.

O godzinie 8.41 czasu polskiego doszło do katastrofy. Samolot, podchodząc do lądowania w gęstej mgle, rozbił się w pobliżu lotniska. Wszyscy pasażerowie oraz członkowie załogi zginęli. Informacja o tragedii wstrząsnęła nie tylko Polską, ale i całym światem. Programy telewizyjne zostały przerwane, a media na bieżąco relacjonowały rozwój wydarzeń. Polacy zjednoczyli się w żałobie, gromadząc się przed pałacem prezydenckim, składając kwiaty i zapalając znicze.

Czekali w Katyniu

Wczesny poranek w Lesie Katyńskim. Polska delegacja oczekuje na przybycie prezydenta Lecha Kaczyń-

Fot. Wikipedia

Wrak samolotu Tu-154

skiego i towarzyszących mu przedstawicieli najwyższych władz państwowych. Wśród oczekujących jest olsztyńska posłanka Iwona Arent.

Posłanka Arent nie znajdowała się na pokładzie samolotu Tu-154M, ponieważ była członkiem innej delegacji parlamentarnej. Na miejsce dotarła drogą lądową, podobnie jak bliski współpracownik prezydenta Lecha Kaczyńskiego — poseł Antoni Macierewicz.

W tym samym czasie w Katyniu ks. infułat Julian Żołnierkiewicz, proboszcz olsztyńskiej parafii pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, odprawił mszę świętą w intencji ofiar zbrodni katyńskiej. Nagle docierają do niego niepokojące informacje o problemach z lądowaniem prezydenckiego samolotu. Atmosfera uroczystości zmienia się diametralnie.

8.41 czasu polskiego

O godzinie 8.41 czasu polskiego (w Rosji była 10.41) samolot Tu-154M rozbija się w pobliżu lotni-

ska Smoleńsk-Siewiernyj. Wszyscy pasażerowie oraz członkowie załogi giną na miejscu. Wiadomość o katastrofie błyskawicznie obiega świat, pogrążając Polskę w żałobie.

Podczas mszy świętej, w momencie Przejścia, uczestnicy otrzymali informację o katastrofie samolotu prezydenckiego.

— Rozpacz otaczających ołtarz. To bolesne wspomnienie towarzyszy mi i będzie towarzyszyć do końca życia — wspominał po katastrofie już nieżyjący ks. infułat.

— Każdego roku 10 kwietnia wracają do mnie te wspomnienia. To był szok, niedowierzanie. To była rozpacz. Tym bardziej, że my, będąc tam na miej-

scu, nie wiedzieliśmy tak naprawdę, co się wydarzyło — mówi parlamentarzystka, która czekała na polską delegację w Katyniu.

Niewygodne słowa

Zbrodnia katyńska z 1940 roku, dokonana przez sowieckie NKWD na rozkaz najwyższych władz Związku Radzieckiego, to jedna

z najboleśniejszych ran w polskiej historii. W tajemnicy i z premedytacją zamordowano 22 tysiące polskich oficerów: lekarzy, prawników, nauczycieli, inżynierów, intelektualistów, którzy po agresji ZSRR na Polskę we wrześniu 1939 roku trafili do sowieckiej niewoli.

Obchody 70. rocznicy tej straszliwej zbrodni miały stanowić ważny element w procesie polsko-rosyjskiego pojednania. Tragiczne wydarzenia z 10 kwietnia 2010 roku na zawsze zmieniły bieg tych wysiłków, stając się nową, bolesną cezura.

Prezydent Lech Kaczyński przygotował przemówienie, które miał wygłosić podczas uroczystości w Katyniu. Jego słowa, choć nigdy nie zostały wypowiedziane w tamtym miejscu, stanowią testament pamięci i przypomnienie o znaczeniu prawdy historycznej.

„Stajemy tu, bo pamięć ma obowiązek. Pamięć o tamtej zbrodni, pamięć o ofiarach, pamięć o bólu ich rodzin. Ale także pamięć o kłamstwie, które przez dziesięciolecia tę-

Pogrzeb Lecha i Marii Kaczyńskich na Wawelu (18 kwietnia 2010 roku)

zbrodnię okrywało. Pamięć jest fundamentem tożsamości narodu. Bez niej nie ma przyszłości, nie ma szacunku dla samego siebie i dla innych” — te poruszające słowa, odnalezione po katastrofie, także i dziś brzmią symbolicznie.

Obrazy, które pamięta cała Polska

Telewizje informacyjne rozpoczęły dzień od standardowych tematów weekendowych. W studiach panowała spokojna atmosfera, prowadzący przeglądali prasę, omawiali bieżące wydarzenia. Nagle, około godziny 8.53, nadeszły pierwsze niepokojące sygnały. Reporterzy z Rosji przekazali informacje o problemach z lądowaniem prezydenckiego samolotu. Początkowo doniesienia były chaotyczne i sprzeczne.

W studiach zapanowała konsternacja. Prowadzący próbowali zweryfikować informacje, łącząc się z korespondentami na miejscu. Chwilę później na ekranach pojawiły się pierwsze zdjęcia z miejsca katastrofy: gęsty dym unoszący się nad lasem, fragmenty rozbitego samolotu rozrzucone pośród drzew, strażacy i ratownicy przedzierający się przez zarośla w poszukiwaniu ocalałych. Te obrazy pamięta cała Polska.

Na miejsce katastrofy przybył ówczesny premier Rosji... Władimir Putin... Tak szybko, jak tylko było to możliwe, pojawił się również premier Polski Donald Tusk.

Elita Wojska Polskiego

10 kwietnia 2010 roku zginęło 96 osób, w tym prezydent RP Lech Kaczyński z małżonką Marią. Na pokładzie znajdował się również ostatni prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski. Polskie wojsko, podobnie jak 70 lat wcześniej w Katyniu, poniosło bezprecedensową stratę wśród najwyższych dowódców.

Zginęli między innymi szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego generał Franciszek Gągor, dowódca Wojsk Lądowych generał Tadeusz Buk, dowódca Sił Powietrznych generał Andrzej Błasik, dowódca Ma-

Kwiaty i znicze przed pałacem prezydenckim w Warszawie

rynarki Wojennej admirał Andrzej Karweta, dowódca Wojsk Specjalnych generał Włodzimierz Potasiński. Tak dotkliwej straty wśród najwyższych dowódców polskie wojsko nie poniosło nigdy wcześniej w swojej powojennej historii.

W katastrofie zginęli również przedstawiciele różnych opcji politycznych, w tym wicemarszałkowie Sejmu i Senatu, liczni posłowie i senatorowie, atakże duchowni różnych wyznań, w tym biskup polowy Wojska Polskiego Tadeusz Płoski, prawosławny ordynariusz wojskowy Polski arcybiskup Miron Chodakowski oraz ewangelicki biskup polowy Wojska Polskiego Adam Pilch.

Na pokładzie byli także przedstawiciele Rodzin Katyńskich, którzy jechali oddać hołd swoim pomordowanym bliskim. Wśród ofiar znalazła się również załoga samolotu oraz funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu, dbający o bezpieczeństwo delegacji.

Kondolencje z całego świata

Światowe media i politycy z uwagą śledzili tragiczne doniesienia z Polski. Kondolencje i wyrazy współczucia płynęły z niemal wszystkich zakątków globu. Prezydent

Stanów Zjednoczonych Barack Obama określił tę stratę jako druzgocącą dla Polski, Stanów Zjednoczonych i świata. Podkreślił, że Lech Kaczyński był wybitnym mężem stanu, szeroko podziwianym w USA.

Premier Wielkiej Brytanii Gordon Brown zaznaczył, że cały świat pograżył się w smutku z powodu tej tragedii. Przypomniął opowieści o poświęceniu Kaczyńskiego w ramach ruchu „Solidarność” oraz jego wkładzie w niepodległość i wolność Polski.

Kancelarz Niemiec Angela Merkel nazwała katastrofę polityczną i ludzką tragedią dla Polski. Wspomniała, że Kaczyński był prawdziwym orędownikiem swojego kraju, który kochał.

Prezydent Francji Nicolas Sarkozy oddał hołd Kaczyńskiemu, podkreślając jego nieustanną walkę o demokrację i wolność oraz przeciwstawianie się totalitaryzmowi.

ZWIĄZANI Z WARMIA I MAZURAMI

WŚRÓD 96 OFIAR KATASTROFY SMOLEŃSKIEJ Z 10 KWIETNIA 2010 ROKU ZNALAZŁY SIĘ OSOBY ŚCIŚLE ZWIĄZANE Z WARMIA I MAZURAMI.

Maciej Płażyński, urodzony w Młynarach koło Elbląga, był marszałkiem Sejmu III kadencji (1997-2001), współzałożycielem Platformy Obywatelskiej oraz prezesem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Aleksander Szczygło, pochodzący z Jezioran niedaleko Olsztyna, pełnił funkcje szefa Kancelarii Prezydenta RP (2006-2007), ministra obrony narodowej (2007) oraz szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego (2009-2010).

Grażyna Gęsicka spędziła dzieciństwo w Rynie, a szkołę średnią ukończyła w Giżycku. Jako posłanka na Sejm oraz minister rozwoju regionalnego (2005-2007) odegrała kluczową rolę w kształtowaniu polityki regionalnej Polski.

Biskup Tadeusz Płoski, urodzony w Lidzbarku Warmińskim, od 2004 roku pełnił funkcję biskupa polowego Wojska Polskiego. Był również wykładowcą na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Wrócili etapami

Wśród osób niosących pomoc po katastrofie smoleńskiej był ks. Henryk Błaszczyk, duchowny związany z Warmią i Mazurami. Na prośbę ówczesnej minister zdrowia Ewy Kopacz udał się do Moskwy, aby wspierać rodziny ofiar oraz uczestniczyć w procedurach identyfikacyjnych. Był jednym z nielicznych Polaków obecnych przy przygotowywaniu ciał do transportu do Polski.

Proces sprowadzania ofiar do kraju odbywał się etapami. Pierwsze trumny przybyły do Polski już w dniach bezpośrednio po tragedii, a ostatnich 21 trumien przyleciało 23 kwietnia 2010 roku. Każdego dnia na warszawskim lotnisku Okęcie odbywały się uroczyste ceremonie powitania, w których uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych, rodziny zmarłych oraz licznie zgromadzeni rodacy. Pogrzeby odbywały się w różnych miejscowościach Polski, zgodnie z wolą rodzin.

Pogrzeb, który zjednoczył Polskę

Uroczystości pogrzebowe pary prezydenckiej odbyły się 18 kwietnia 2010 roku w Krakowie, jednocząc całą Polskę w żalu. Msza święta w bazylice mariackiej, cisza na krakowskich ulicach, tysiące zniczy i białoczerwonych flag — to był dzień, w którym tak wielka strata na pewien czas połączyła wszystkich, ponad wszelkimi podziałami. Kondukt żałobny przeszedł przez miasto na Wawel, gdzie trumny z ciałami Lecha i Marii Kaczyńskich zostały złożone w krypcie pod Wieżą Srebrnych Dzwonów, obok marszałka Piłsudskiego.

W pogrzebie uczestniczyli przedstawiciele wielu państw. Niestety, erupcja islandzkiego wulkanu Eyjafjallajökull sparaliżowała ruch lotniczy nad Europą i wielu przywódców nie zdołało dotrzeć do Krakowa.

JAN BERDYCKI

W Sądzie Rejonowym w Elblągu rozpoczął się proces z prywatnego oskarżenia opomówienie i zniesławienie posła Andrzeja Śliwki. Pozwanym jest Mariusz L., mieszkaniec Elbląga, znany z licznych, często kontrowersyjnych wystąpień publicznych.

– Nie można bezkarnie kogoś obrażać, pomawiać, mówić o nim nieprawdy, jak zrobił pan Mariusz L. wobec mnie w swoim liście otwartym. Za takie przestępstwa powinien ponieść odpowiedzialność karną. Dlatego zdecydowałem się skierować tę sprawę do sądu – powiedział nam Andrzej Śliwka, uzasadniając decyzję o podjęciu kroków prawnych.

W 2024 roku, podczas kampanii samorządowej, Mariusz L. prowadził negatywną agitację wymierzoną w posła PiS Andrzeja Śliwkę, który wówczas pełnił funkcję wiceministra aktywów państwowych i ubiegał się o urząd prezydenta Elbląga. Oskarżony posługiwał się m.in. tzw.

listem otwartym do posła Śliwki, w którym przedstawił swoje przemyślenia na temat politycznej rzeczywistości Polski i Elbląga, okraszone licznymi epitetami. Treści tego listu nie opublikowaliśmy ani podczas kampanii wyborczej, ani teraz ze względu na jego charakter, ponieważ mogłoby to naruszyć dobre obyczaje. Zaznaczamy jednak, że w liście Mariusz L. wysunął kilka zarzutów wobec posła.

Mariusz L. wręczył pierwszy egzemplarz listu otwartego osobiście Andrzejowi Śliwce w biurze poselskim w Elblągu, informując go, że zaprosił go do udzielenia odpowiedzi na treści zawarte w liście w dniu spotkania, które miało się odbyć w wynajętej sali w bursie ANS przy ul. Wspólnej w Elblągu. Poseł Śliwka nie odpo-

Andrzej Śliwka podczas otwarcia swojej kampanii wyborczej w 2024 roku. Poseł ubiegał się o urząd prezydenta Elbląga

wiedział na zaproszenie do rozmowy, co – według Mariusza L. – miało sugerować, że treści zawarte w liście nie spotkały się z żadnym sprzeciwem ze strony adresata. W efekcie

Mariusz L. rozpoczął kolportaż pierwszej partii ulotek zawierających ten list.

Dodatkowo 7 kwietnia 2024 roku, w dniu wyborów samorządowych, Mariusz L. udał się do Urzędu

Miejskiego w Elblągu oraz do siedmiu lokali wyborczych w mieście, gdzie rozdawał ulotki z listem otwartym do Andrzeja Śliwki. Sąd uznał, że Mariusz L. popełnił wykroczenia polegające na prowadzeniu negatywnej agitacji, mającej na celu zniechęcenie do głosowania na Andrzeja Śliwkę, oraz na prowadzeniu agitacji wyborczej w miejscach zabronionych przez prawo, tj. w lokalach wyborczych. Sąd wymierzył mu karę grzywny w wysokości 800 zł.

Mariusz L. również złożył pozew przeciwko Andrzejowi Śliwce, w którym zarzucił mu, że ten go pomówił, twierdząc, że w kampanii wyborczej agitował na rzecz obecnego prezydenta Elbląga.

– Jak państwo pamiętają, zapraszałem pana Śliwkę do tego, by złożył pozew

w trybie wyborczym, co pozwoliłoby na szybszy bieg sprawy. Niestety, nie skorzystał z tej możliwości. Po wydaniu wyroku, w którym stwierdzono, że nie agitowałem na rzecz pana Michała Missana, dostarczyłem wyrok oraz uzasadnienie do biura poselskiego pana Śliwki, mając nadzieję, że jako człowiek uczciwy wycofa się ze swoich twierdzeń i przeprosi mnie – powiedział przed salą sądową Mariusz L. – Niestety, nie doczekałem się przeprosin, lecz aktu oskarżenia. Ponieważ mam już za sobą decyzję sądu w tej sprawie, uważam, że konieczne jest podjęcie dalszych kroków prawnych.

Proces z powództwa Andrzeja Śliwki przeciwko Mariuszowi L. będzie toczył się za zamkniętymi drzwiami.

EWELENA GULIŃSKA

PROMOCJA

WYBIERAMY NAJPOPULARNIEJSZEGO SAMORZĄDOWCA WARMII I MAZUR 2025

**Głosowanie SMS-owe
trwa od 20 marca 2025 r.
do 11 maja 2025 r.**

**Lista kandydatów w plebiscycie - w każdy
czwartek w „Gazecie Olsztyńskiej”**

**GAZETA
OLSZTYŃSKA** **DZIENNIK
ELBLĄSKI**

WYSOCZYŻNA ELBLĄSKA OD A DO Z

WYSOCZYŻNA ELBLĄSKA ZASKAKUJE TAJEMNICZYMI LEŚNYMI ŚCIEŻKAMI I PANORAMICZNYMI WIDOKAMI. LICZNE SZLAKI PIESZE I ROWEROWE PROWADZĄ PRZEZ NAJBARDZIEJ ATRAKCYJNE TURYSTYCZNE WZGÓRZA MIĘDZY ELBLĄGIEM A TOLKMICKIEM, DLATEGO POŚWIĘCAMY IM CYKL „POZNAJ WYSOCZYŻNĄ ELBLĄSKĄ OD A DO Z!”, KTÓRY SPECJALNIE DLA NASZYCH CZYTELNIKÓW TWORZY ZESPÓŁ PARKU KRAJOBRAZOWEGO WYSOCZYŻNY ELBLĄSKIEJ.

G JAK GRABIANKA
Grabianka to jeden z licznych cieków spływających po Wysoczyźnie Elbląskiej. Kto ją zna, ten wie, jaki urok ma okolica, przez którą przepływa. Tych, którzy nie mieli jeszcze okazji jej poznać, serdecznie do tego zachęcam. Jej źródła należy szukać w okolicach wsi Pagórki, natomiast ujście do Zalewu Wiślanego znajduje się w rejonie wsi Kadyny. Otaczające ją lasy, pełne starych drzew, oraz dynamicznie ukształtowana rzeźba terenu tworzą niepowtarzalny charakter tego miejsca. Ta niepozorna struga przepływająca między wzniesieniami i jarami przez lasy Wysoczyzny Elbląskiej miejscami ma charakter wręcz górski. Możemy obserwować jej zróżnicowanie, spacerując tzw. „czarną drogą” prowadzącą wzdłuż jej biegu. Bystre fragmenty przeplatają się z miejscami, gdzie woda płynie leniwie, czasem wręcz sprawia wrażenie stojącej. Widać to szczególnie w rejonach, które upodobały sobie bobry i z powodzeniem wybudowały tam swoje tamy.

Dolina Grabianki

Nad rzeczką, nieopodal krzaczka...

...rósł sobie czosnek niedźwiedzi. Kto nie zna jeszcze czosnku niedźwiedziego, ten musi odwiedzić dolinę Grabianki w okresie wiosennym. Ta rozwijająca się już w lutym roślina rośnie dużymi połaciami wzdłuż biegu Grabianki. Przed kwitnieniem niewprawne oko wędrowca może uznać jego zielone łany za licznie rosnące konwalie. Ale to

jeszcze nie jest pora na konwalie i nie jest to ich siedlisko. W charakterystycznym mikroklimacie doliny naszej bohaterki to właśnie czosnek ma się świetnie, a konwalii tu próżno szukać. Flora tej okolicy jest wyjątkowa. Specyfice tego terenu zawdzięczamy obecność gatunków charakterystycznych dla podgórskich terenów, do których zalicza się właśnie czosnek niedźwiedzi.

Innymi przykładami podgórskich roślin, które można tu spotkać, są lepieźnik biały, żebrowiec górski i tojad dzióbaty. Oprócz tych wyjątkowych roślin możemy tu obecnie obserwować szerokie spektrum gatunków kwitnących przed rozwojem liści drzew. Rośnie tu lanowo zawilec gajowy, przeplatając się z zawilcem żółtym, kokoryczami, złocią żółtą i szczyrem trwałym. W najwilgotniejszych przestrzeniach oko wędrowca może cieszyć widok śledziennicy skretolistnej.

Dolina Grabianki i jej mieszkańcy

Fauna okolic Grabianki jest bardzo bogata. Bez wątplenia można tu spotkać większość zwierząt występujących na terenie Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej, a wśród nich unikatowe w skali kraju jelenie sika. To miejsce to także raj dla

Czosnek niedźwiedzi

Pliszka żółta

ptaków. Można tu zobaczyć pliszkę górską oraz pluszcza, bardzo ciekawy gatunek ptaka żyjącego nad górkami strumieniami. Aby skorzystać z uroków doliny Grabianki, należy dotrzeć do czarnej drogi, która swój początek ma zaraz za wsią Kadyny. Idąc w kierunku Tolkmicka, trzeba skręcić w prawo zaraz za mostkiem nad

Grabianką. Polecam to miejsce szczególnie teraz, gdyż kwiecień jest bardzo wdzięcznym miesiącem do odkrywania uroków Wysoczyzny.

MARTA PIEKARSKA,
PARK KRAJOBRAZOWY
WYSOCZYŻNY ELBLĄSKIEJ

A w następnym numerze cyklu w piątek, 25 kwietnia 2025 r., przeczytacie o headerze, czyli bluszczu.

Czosnek niedźwiedzi nad Grabianką

Wysoczyżną Elbląską polecamy zwiedzać przy pomocy aplikacji Kraina Buka. To idealny przewodnik dla wszystkich aktywnych turystów chcących poznać urokliwe miejsca i zakątki Wysoczyzny Elbląskiej. Aplikacja pokaże najciekawsze miejsca, zabytki, pomniki przyrody i inne okoliczne atrakcje, które można odkrywać w trakcie urlopu lub wolnego weekendu. Zeskanuj kod QR, by pobrać aplikację.

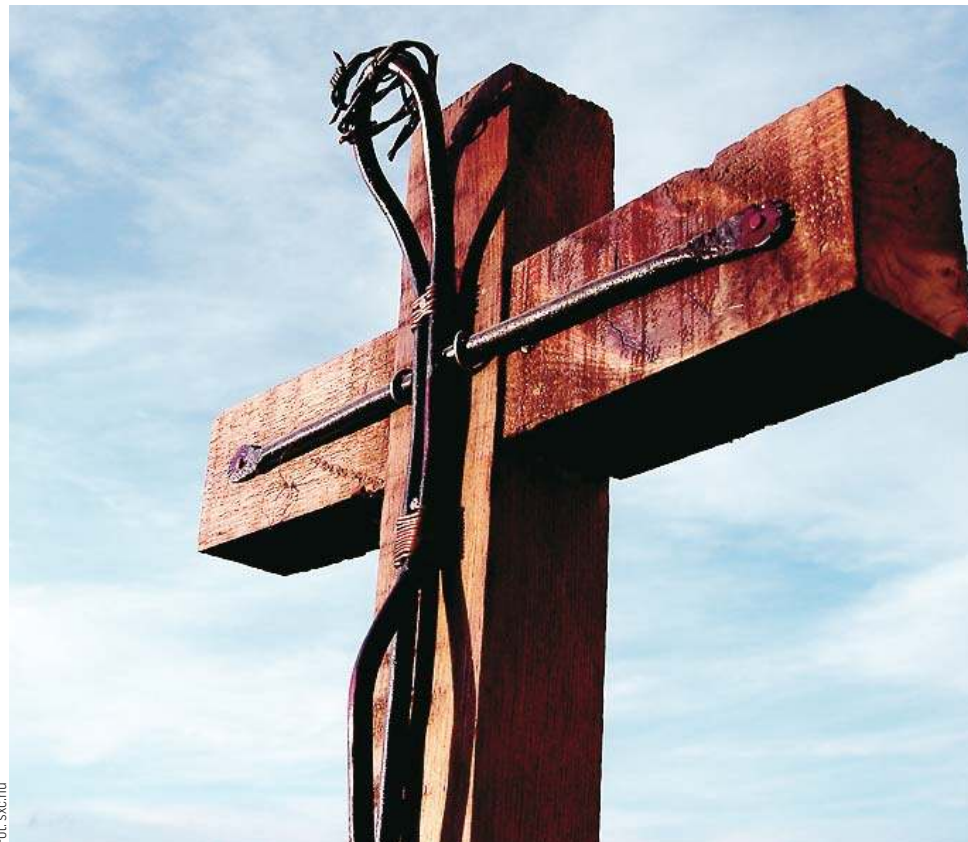
Wielki Tydzień

To czas absolutnie wyjątkowy dla katolików. Święta Wielkanocne bez autentycznego przeżycia dni Wielkiego Tygodnia nie będą do końca zrozumiałe i przyjęte. Trudno będzie nam pojąć ten ogromny dar miłości Boga do człowieka, który umarł za nasze grzechy, aby nas zbawić. Niestety, wciąż wiele osób tydzień ten traktuje jako sześciodniowy, wyniszczający armagedon związany z generalnymi porządkami, zakupami, przygotowywaniem wielkiej ilości potraw i ciast. Przez to na ogół nie lubimy tego tygodnia, bo kojarzy się on ze stresem, pośpiechem, zmęczeniem, zakupami w przeludnionych sklepach, sprzątaniem, domowym chaosem, a w konsekwencji z niezadowoleniem całej rodziny, która już przed świętami ma... dość świąt. Natłok prac często zniechęca do uczestnictwa nawet w Triduum Paschalnym. Trzeba postarać się, aby nie iść za tą dość powszechną świecką tradycją i przynajmniej spróbować inaczej spędzić ten święty czas, zdając sobie sprawę z tego, że wyszorowane okna lub kolejny upieczony mazurek nie są najważniejsze, ale same święta, których istotę zatracimy, jeśli za intensywnie oddamy się przedświątecznej krzątaninie.

Przypatrzymy się zatem poszczególnym dniom Wielkiego Tygodnia, aby wiedzieć, co one oznaczają, jakie bogactwo przesłania religijnego niosą i jak je duchowo spożytkować.

Niedziela Palmowa

Niedziela Palmowa, czyli niedziela Męki Pańskiej, rozpoczyna najważniejszy i najbardziej wzniosły okres w roku liturgicznym – Wielki Tydzień. W liturgii Kościoła tego dnia podkreśla się zapowiedź królewskiego triumfu Jezusa i orędzie Jego męki. Wspomina się zatem wjazd Pana Jezusa do Jerozolimy, o którym piszą wszyscy czterej ewangelisci. Uroczyste msze św. rozpoczynają się od obrzędu poświęcenia palm i procesji do kościoła. Zwyczaj święcenia palm pojawił się ok. VII w. na terenach dzisiejszej Francji. Natomiast procesja wzięła swój

JAK UBOGACIĆ WIELKI TYDZIEŃ?

WIELKI POST DOBIEGA KOŃCA I MOŻNA ZADAĆ SOBIE PYTANIE, CZY FAKTYCZNIE PRZEŻYLIŚMY GO TAK, JAK PLANOWALIŚMY, CZY NASZE POSTANOWIENIA CHOĆ W CZĘŚCI ZOSTAŁY ZREALIZOWANE. CZY MOŻE JEDNAK NIEWIELE NAM WYSZŁO Z GŁĘBOKIEGO JEGO PRZEŻYCIA? A MOŻE W OGÓLE NIE ZAUWAŻYLIŚMY, ŻE WIELKI POST JUŻ SIĘ KOŃCZY? JEŚLI TAK, TO WARTO SKORZYSTAĆ Z JESZCZE JEDNEJ SZANSY, JAKĄ JEST WIELKI TYDZIEŃ, KTÓRY WPROWADZA NAS BEZPOŚREDNIO W UROCZYSTOŚĆ ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO. ŚWIADOME I POBOŻNE DOŚWIADCZENIE TREŚCI WIELKIEGO TYGODNIA Z CAŁĄ PEWNOŚCIĄ NAS UBOGACI I POMOŻE NAM WŁAŚCIWIE WEJŚĆ W WIELKANOCNY PORANEK.

początek w Ziemi Świętej, gdzie już od IV w. Kościół w Jerozolimie usiłował dokładnie ukazywać wydarzenia z życia Pana Jezusa, gdzie odbywano procesje Jego śladami z Betanii przez Górę Oliwną aż do miasta męki i śmierci Chrystusa.

W POLSKIEJ TRADYCJI LUDOWEJ NIEDZIELĘ PALMOWĄ NAZYWANO RÓWNIEŻ KWIETNĄ BĄDŹ WIERZBNĄ.

W TYM DNIU ŚWIĘCI SIĘ TZW. PALMY, KTÓRE W CHRZEŚCJAŃSKIEJ TRADYCJI SYMBOLIZUJĄ ODRADZAJĄCE SIĘ ŻYCIE. PALMY PRZECHOWUJEMY W DOMU, NAJCZĘŚCIEJ PRZY WISZĄCYCH KRZYŻACH NA ŚCIANIE CZY ZA ŚWIĘTYMI OBRAZAMI. TEGO DZIA MOŻEMY W GODZINACH POPOŁUDNIOWYCH POMODLIĆ SIĘ PRZY

NAKRYTYM OBRUSEM STOLE, NA KTÓRYM BĘDĄ PALMA ORAZ PISMO ŚWIĘTE. TEGO DZIA NIE PALIMY ŚWIEC. PO ODŚPIEWANIU PIEŚNI, NP. „WJEŻDŻA KRÓL NASZ”, CZYTAMY FRAGMENT Z EWANGELII ŚW. JANA (J 12, 12-16), A PO NIM WYRAŻAMY SWE PROŚBY. NASTĘPNIE PALMĘ UMIESZCZAMY OBOK KRZYŻA CZY IKONY. PALMA NIE JEST

TYLKO DEKORACYJNYM ELEMENTEM NA NASZYM STOLE.

Wielki Poniedziałek

Poniedziałek, wtorek i środa Wielkiego Tygodnia są dniami w liturgii nie wyróżniającymi się od innych dni. W poniedziałek słyszeć będziemy Ewangelię św. Jana (J 12, 1-11) o namaszczeniu Jezusa w Betanii. W domu u Marty, Marii i Łazarza urządzono Jezusowi jakby pożegnalną ucztę. Maria podczas spotkania namaściła olejkim nardowym nogi Jezusowi. Tego dnia można pobłogosławić wonny olejek i namaścić nim swoją Biblię. Olej nardowy można kupić w Polsce. Warto też pamiętać, że to są już dni (poniedziałek, wtorek, środa), kiedy warto skorzystać z sakramentu pokuty i pojednania.

Wielki Wtorek

Tego dnia słyszymy o zapowiedzi zdrady Judasza i zaparcia się św. Piotra. Ewangelia na ten dzień zawiera fragment narracji o Ostatniej Wieczerzy z Ewangelii św. Jana (J 13, 21-33, 36-38). Pierwsze czytanie zaś mówi o proroctwie proroka Izajasza o Bożym zbawieniu docierającym aż do krańców ziemi (Iz 49, 1-6). W tym dniu można uświadomić sobie, że Jezus, który jest czystym dobrem i miłością, doznaje zdrady od jednego ze swoich najbliższych uczniów. Jednak czy i ja nie zdradzam Go? Warto poczynić taką refleksję. A może też mam doświadczenie osobistej zdrady, niezrozumienia, porzucenia? Z pewnością tak jest. Każdy z nas był przez kogoś zdradzony. To powszechne ludzkie doświadczenie. Można więc te zdrady zanieść Jezusowi, ponieważ nikt jak On tak dobrze nie rozumie takiej sytuacji. To nas pewnością umocni.

Wielka Środa

Kończy się czas Wielkiego Postu. Tego dnia Sanhedryn na tajnej naradzie postanawia zgładzić Jezusa. Judasz ofiaruje Wielkiej Radzie Żydowskiej swoją pomoc za srebrniki, obiecując śledzić Chrystusa, a gdy będzie sam, zawiadomi o tym Sanhedryn, aby Go można było

pojąć. W Wielką Środę miała również miejsce ostatnia publiczna mowa Jezusa (J 12, 20-50). Kościół tego dnia w pierwszym czytaniu przekazuje prorocstwo proroka Izajasza o cierpiącym słudze Boga (Iz 50, 4-9a), a w Ewangelii wspomina Judasza, który zdecydował się na zdradę, i Piotra, któremu Pan zapowiedział to, że zaprze się Go przed innymi ludźmi.

JUDASZ SPRZEDAŁ JEZUSA ZA TRZYDZIEŚCI SREBRNIKÓW, JEDNAK PIENIĄDZE NIE DAŁY MU ZADOWOLENIA. DRĘCZONY WYRZUTAMI SUMIENIA NIEDŁUGO POTEM POWIESIŁ SIĘ. ZA SREBRNIKI OSTATECZNIE ZAKUPIONO KAWAŁEK ZIEMI, NA KTÓREJ GRZEBANO PÓŹNIEJ CUDZOZIEMCÓW. MIEJSCE TO OKREŚLAŁO MIANEM HAKELDAMA (POLA KRWI), KTÓRE ISTNIEJE DO DZIŚ W POBLIŻU DOLINY GEHENNY. BARDZO WYMOWNY FRAGMENT TEJ EWANGELII TO FAKT WYJŚCIA JUDASZA Z WIECZERZY. EWANGELISTA PISZE: „A BYŁA NOC”. JUDASZ WYSZEDŁ W NOCY. MOŻE DOBRZE BYŁOBY SIĘ SOBIE PRZYJRZEĆ, JAKA CIEMNOŚĆ MNIE OTACZA, CO JEST MOJĄ NOCĄ? MOŻE TRZEBA O NIEJ POWIEDZIEĆ JEZUSOWI? A MOŻE WOKÓŁ MNIE SĄ LUDZIE ŻYJĄCY W CIEMNOŚCI I WARTO BYŁOBY IM POMÓC, ZATROSZCZYĆ SIĘ O NICH, WESPRZEĆ LUB IM TĘ CIEMNOŚĆ UŚWIADOMIĆ, ABY ROZJAŚNIŁO JE ŚWIATŁO PORANKA ZMARTWYCHWSTANIA?

Tego dnia po ostatniej mszy świętej usuwa się wodę z kropielnic w kościele i w domu. Puste kropielnice symbolizują bowiem odejście źródła łaski, jakim jest Chrystus, i wołają jakby o wodę, wołają o zmartwychwstanie. Błogosławieństwo wody ma miejsce dopiero w sobotnią noc, podczas

Wigili Paschalnej. To piękny znak tego, że przez Paschę Chrystusa wszystko zostaje w nas odnowione. W środę dom powinien być już odświeżony, posprzątany, na ile było to możliwe, udekorowany. Gotowy na czas Triduum Paschalnego.

Wielki Czwartek

Od Wielkiego Czwartku rozpoczynają się trzy wielkie święte dni Wielkiego Tygodnia. Jest to dzień ustanowienia sakramentu eucharystii i kapłaństwa, które to dokonały się podczas wieczery w Wieczerniku, gdzie Jezus Chrystus umył nogi swoim apostołom oraz zamienił chleb i wino w ciało swe i krew. W tym dniu zmienia się nastrój w liturgii, kolor fioletowy ustępuje miejsca bieli. Rano kapłani i wierni gromadzą się w Rzymie wokół papieża, a w diecezjach wokół swojego biskupa. Kapłani koncelebrować wspólnie mszę świętą i manifestują swą jedność. W czasie mszy świętej ponawiają ślubowanie, że będą wypełniać posługę na wzór Chrystusa, głowy i pasterza. Podczas tej mszy świętej następuje poświęcenie olejów. We wszystkich parafiach w czwartkowy wieczór sprawowana jest msza Wieczery Pańskiej. Można powiedzieć, że tego wieczoru „cały Kościół gromadzi się w Wieczerniku”, jak powiedział św. Jan Paweł II. W wielu kościołach biskup lub proboszcz dokonuje obrzędu umycia nóg. W czasie radosnego śpiewu „Chwała na wysokości Bogu” biją wszystkie dzwo-

ny w świątyni, by za chwilę umilknąć aż do sobotniego wieczoru. Po mszy świętej kapłan przenosi Najświętszy Sakrament do kaplicy wystawienia, zwanej Ciemnicą. Następuje cisza. Dobrze jest tę ciszę zabrać do swoich domów. Nie słuchajmy muzyki rozrywkowej, spróbujmy wyłączyć telewizory, monitory, starajmy się nie korzystać z mediów społecznościowych. Pozwólmy po prostu przemówić też ciszy. Po liturgii Wielkiego Czwartku można spotkać się przy stole z najbliższymi w czasie tak zwanej agape, czyli kolacji, którą szykujemy przed pójściem do kościoła. Przygotujmy nasz dom jak wieczernek – wraz ze stołem nakrytym białym obrusem, gdzie umieszczamy świece jako znak obecności Chrystusa w rodzinie. Od czwartku zachowujemy powagę, wewnętrzne skupienie, pokój i taki nastrój niech będzie obecny podczas następnych dni Triduum Paschalnego. W miarę możliwości znajdziemy czas, aby pobyć jeszcze na adoracji i pamiętać o niej, gdy Chrystus będzie w Ciemnicy.

Wielki Piątek

Nie można nie być w kościele tego dnia. Wielki Piątek jest bolesnym upamiętnieniem sądu, męki i śmierci Chrystusa na krzyżu. Jest to dzień modlitewnej ciszy, ale przecież nie żałoby. Stajemy w tym dniu pod krzyżem Jezusa, wobec milczenia Boga, który stał się posłuszny aż do śmierci. To jedyny dzień w roku, kiedy nie ma mszy św. Wieczorem odprawiana jest liturgia Męki Pańskiej. Tego dnia na ulicach wielu miast sprawowana jest publicznie droga krzyżowa. Można też odbyć ją indywidualnie lub rodzinnie. W naszej archidiecezji na przykład na Kalwarii Warmińskiej w Głotowie koło Dobrego Miasta. W liturgii obowiązuje czerwony kolor szat symbolizujący miłość zwyciężającą na krzyżu.

W godzinach wieczornych w kościele gromadzą się wierni, aby wziąć udział w specjalnej liturgii wielkopiątkowej. Składa się na nią procesja, leżenie krzyżem przed obnażonym ołtarzem, liturgia słowa i rozszerzona modlitwa powszechna. Drugą część

Wjazd Jezusa do Jerozolimy, miniatura z „Bardzo bogatych godzin” księcia de Berry

tej liturgii stanowi uroczysta adoracja krzyża, a trzecią komunia święta. Na zakończenie liturgii kapłan uroczystie przenosi Najświętszy Sakrament do tak zwanego grobu Pańskiego, przed którym wierni będą przebywać na adoracji i modlić się aż do mszy rezurekcyjnej.

W tym dniu powinniśmy zrezygnować ze wszystkich rozrywek, spróbować odciąć się od Internetu, jeśli nie jest potrzebny w pracy, wyłączyć media. Kiedyś tego dnia zasłanianie w domu lustro na znak smutku. Tego dnia obowiązuje ścisły post, co w praktyce oznacza, że ograniczamy się do spożycia trzech posiłków, w tym tylko jednego do syta (obowiązuje zdrowe osoby od 18 do 60 roku życia). Oprócz tego, tak jak w każdy piątek, wierni są zobowiązani do wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych (od 14 roku życia). Niektórzy także podejmują dodatkowe umartwienia, jak choćby to, że nie przyjmują żadnych napojów, ponieważ Chrystus, wisząc na krzyżu, cierpiał pragnie-

nie i wołał: „Pragnę”, ale gdy Mu podano, nie chciał pić. W tym dniu w domu powinien być wyeksponowany w szczególny sposób krzyż, a o 15 – godzinie śmierci Jezusa – obok krzyża można zapalić świece.

Wielka Sobota

To wyjątkowy dzień ciszy, milczenia i skupienia. Tego dnia odwiedzamy grób Pański i adorujemy Jezusa w Najświętszym Sakramencie. Iniech to nie będzie tylko krótka wizyta przy okazji poświęcenia pokarmów, ale dłuższa modlitwa, medytacja wypełniona nadzieją i wiarą. Ucałujmy też krzyż wystawiony zawsze w kościele w centralnym miejscu.

ŚWIĘCENIE POKARMÓW, NA KTÓRE ZAWSZE CZEKAJĄ DZIECI, ODBYWA SIĘ CYKLICZNIE W KOŚCIELE, ALE TAKŻE PRZY KAPLICZKACH. Z OKAZJI POŚWIĘCENIA POKARMÓW MOŻEMY TEŻ ZŁOŻYĆ OFIARĘ LUB MATERIALNY DAR DLA

POTRZEBUJĄCYCH. TEGO DNIA OSOBY, KTÓRE JESZCZE NIE BYŁY U SPOWIEDZI, MOGĄ PODEJŚĆ DO KRATEK KONFESJONAŁU, GDYŻ KAPŁANI TEGO DNIA SŁUCHAJĄ JESZCZE SPOWIEDZI. DO KOŚCIOŁA WRACAMY RAZ JESZCZE WIECZOREM NA UROCZYSTĄ LITURGIĘ, NIE ZAPOMINAJĄC O SWOICH ŚWIECACH CHRZCIELNYCH LUB GROMNICACH I ZAPALAKACH, KTÓRE POŚWIĘCONE BĘDĄ ROZPALAĆ ŚWIECE W NASZYM DOMU.

Wigilia Paschalna to celebrowanie przejścia (paschy) ze śmierci do nowego życia przez zmartwychwstanie. Odprawiana jest wieczorem, przed północą, tj. w sobotę późnym wieczorem i należy już do niedzieli Zmartwychwstania. Portal „Niedzieli” zwięźle opisuje to tak: nabożeństwo składa się z pięciu zasadniczych części. Jest to obrzęd światła, poświęcenie ogniska, zapalenie paschału i uroczyste wniesienia go do świątyni z trzykrotnym oznajmieniem: „Światło Chrystusa”. Na koniec tej części śpiewa się Exultet – pieśń na cześć światła, którym jest Chrystus. Potem następuje liturgia słowa – wyjątkowo bogata w tym dniu (8 czytań). Przypomina ona najważniejsze momenty z historii zbawienia, zwłaszcza przejście ludu Izraela przez Morze Czerwone (Wj 14-15).

A Ewangelia opowiada o odkryciu w wielkanocny poranek przez niewiasty pustego grobu Chrystusa. Po homilii następuje poświęcenie wody chrzcielnej, które kończy się odnowieniem przyrzeczeń sakramentu chrztu św. Czasami w niektórych parafiach w tym momencie udziela się chrztu św., zwłaszcza dorosłym osobom. Liturgia eucharystyczna tej nocy jest wielkim dziękczynieniem za wydarzenia paschalne. Do komunii św. winni przystąpić wszyscy przygotowani wierni. Po mszy św. wyrusza procesja rezurekcyjna, która jest uroczystą proklamacją zmartwychwstania Chrystusa i wezwaniem całego stworzenia do wielbienia Go za wszystko, co dla nas uczynił.

Po zakończeniu liturgii Wigili Paschalnej niegdyś wychodziło się z kościoła z zapalonymi świecami, których światło miało symbolizować rozpraszanie ciemności na drogach naszego życia.

Wejdzmy zatem w ten szczególny tydzień nie z niechęcią, żałobą lub przygnębieniem, ale z cichą radością, że już niebawem doświadczymy radości zrealizowanej obietnicy naszego odkupienia.

ZDZISŁAWA KOBYLŃSKA

OGŁOSZENIA DROBNE

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL 503-103-703

Szukasz Klientów?
tel. 604-408-305
DZIENNIK ELBLĄSKI

RÓŻNE

sprzedam

BORNITY-NARYBEK karpia i amura, 669-483-895

KOWADŁO+ KOTLINA, tel. 798-615-052.

PRACA

dam pracę

ZATRUDNIĘ pracownika w gospodarstwie rolnym, 511-006-831

Z OLIMPIĄ POTRZEBNY REWANŻ

PIŁKA NOŻNA\\\\ O rywalizacji Olimpii Elbląg z Olimpią Grudziądz mówi się z reguły w kontekście walki o utrzymanie. Przed sobotnim meczem w Elblągu to znów temat numer jeden w obu ekipach.

Trwający sezon nie jest popisowym w wykonaniu graczy elbląskiej Olimpii, ale nawet outsider rozgrywek może pałać żądzą rewanżu za najwyższą porażkę w rundzie jesiennej. Elblążanie w połowie września w Grudziądzu przegrali 0:4, tracąc aż trzy gole w końcówce meczu. Poza tym meczem cztery bramki Olimpia dała strzelić sobie tylko Rekordowi Bielsko-Biała, ale wówczas trafieniami odpowiedzieli Mateusz Kuzimski i Kacper Szczudliński, których nie ma już w klubie.

Elblążanie mogą śmiało myśleć o rewanżu, bo na przełomie marca i kwietnia pokazali, że w ich grze coś drgnęło. Zwycięstwo 1:0 nad Chojniczanką Chojnice pozwoliło przerwać serię porażek, a w zaległym meczu w Jastrzębiu Zdroju Olimpia poszła za ciosem, znów wygrywając 1:0. Nawet w przegranym przed tygodniem 1:2 meczu z Zagłębiem Sosnowiec elblążanie dali sygnał, że chcą grać odważnie i mogą to robić. Na pewno szkoda gola straconego kilka minut przed zakończeniem meczu, bo w starciu z rywalem z górnej połówki bardzo cenny byłby nawet punkcik, ale przebudowany zimą zespół stara się z honorem zakończyć rozgrywki.

– Zdajemy sobie sprawę, że naszym zespołem jest wielu młodych zawodników, którzy zbierają doświad-

Olimpia wraca na swój stadion po dwóch meczach wyjazdowych, a celem znów musi być gra o komplet punktów

czenie w niełatwej sytuacji, natomiast chcę pochwalić zespół za mądrość i sposób rozgrywania meczu z Zagłębiem – mówił Karol Szweda, trener Olimpii, na pomeczowej konferencji w Sosnowcu. – Myślę, że w przebiegu całego spotkania zaprezentowaliśmy się bardzo dobrze. Wierzę, głęboko, że nasz styl i mądra gra będziemy w stanie pokazać w kolejnych meczach i na pewno będziemy zdobywać punkty.

Olimpie z Elbląga i Grudziądza znów są zamiesza-

ne w walce o utrzymanie. Poprzedni sezon zakończyli jako sąsiadki w ligowej tabeli, plasując się z dorobkiem 40 punktów tuż nad strefą spadkową. W tym momencie zespół z Grudziądza też jest nad kreską, zajmując 12. pozycję, ostatnią która daje utrzymanie bez konieczności dodatkowej rywalizacji w barażach. Olimpia dokonała tego dzięki wygranym w trzech ostatnich meczach – 1:0 z ŁKS II Łódź, 1:0 z KKS Kalisz i 4:3 z Hutnikiem Kraków.

Możliwość przerwania serii rywalizacji z Grudziądza jest kolejnym smaczkiem przed sobotnim meczem. Elblążanie przede wszystkim muszą skupić się jednak na swoich sprawach. Głównym celem jest zwycięstwo, które pozwoli znów odrobić nieco strat z rundy jesiennej. **ŁSZ**

POZOSTAŁE MECZE

26. KOLEJKI:

Piątek:

Świt Szczecin – Wisła Puławy (17), Podbeskidzie Bielsko-Biała – Chojniczanka Chojnice (18)

Sobota:

Hutnik Kraków – Rekord Bielsko-Biała, ŁKS II Łódź – Zagłębie II Lubin (oba 12), Pogoń Grodzisk Mazowiecki – Zagłębie Sosnowiec (14.15), KKS 1925 Kalisz – Resovia Rzeszów (18), Polonia Bytom – Skra Częstochowa (20)

Niedziela:

GKS Jastrzębie Zdrój – Wieczysta Kraków (19.30)

PO 25. KOLEJKACH

1. Pogoń	61	51:19
2. Polonia	55	48:21
3. Wieczysta	54	55:18
4. Chojniczanka	46	33:20

5. Zagłębie	39	39:37
6. Świt	36	41:41
7. Hutnik	36	33:45
8. Kalisz	35	26:28
9. Podbeskidzie	33	29:30
10. ŁKS II	31	31:38
11. Resovia	30	35:41
12. Olimpia G.	29	32:36
15. Rekord	27	36:43
14. Jastrzębie	26	28:29
13. Wisła**	24	30:50
16. Zagłębie II	22	37:44
17. Skra*	18	22:43
18. Olimpia E.	17	22:45

* Skra ukarana siedmioma punktami ujemnymi

** Wisła ukarana dwoma punktami ujemnymi

O PIŁCE

Niedzielny mecz Legii Warszawa z Jagiellonią Białostok, czyli uczestników 1/4 finału Ligi Konferencji, będzie szlagierem 28. kolejki ekstraklasy. Lider Raków Częstochowa podejmie w sobotę Radomiaka, a wicelider Lech Poznań zagra w niedzielę w Lublinie z Motorem. Siedem kolejek przed zakończeniem sezonu Raków ma 56

punktów, Lech 53, a broniący tytułu Jagiellonia - 52. Kolejne miejsca zajmują drużyny, które 2 maja spotkają się na PGE Narodowym w finale Pucharu Polski - czwarta jest Pogoń Szczecin (47), a piąta Legia (44). Najbliższe tygodnie będą szczególnie intensywne dla warszawskiej drużyny, która występuje w trzech różnych

rozgrywkach. Wczoraj zagrała z Chelsea (mecz zakończył się p oddaniu gazety do druku), a przed nią jeszcze walka o jak najwyższą lokatę na koniec sezonu w Ekstraklasie, no i przede wszystkim finał Pucharu Polski, bo wszystko wskazuje na to, że jest to jedyna szansa Legii na grę w europejskich pucharach.

•Program 28. kolejki, piątek: KGHM Zagłębie Lubin - Górnik Zabrze (godz. 18), Korona Kielce - Widzew Łódź (20.30); **sobota:** GKS Katowice - Puszcza Niepołomice (14.45), Cracovia Kraków - Śląsk Wrocław (17.30), Raków Częstochowa - Radomiak Radom (20.15); **niedziela:** Piast Gliwice - Pogoń Szczecin (14.45),

Motor Lublin - Lech Poznań (17.30), Legia Warszawa - Jagiellonia Białostok (20.15); **poniedziałek:** Lechia Gdańsk - FKS Stal Mielec (19).

Czołówka I ligi po 27

kolejkach: 1. Arka Gdynia (27 meczów) - 60; 2. Bruk-Bet Termalica Nieciecza (26) - 55; 3. Wisła Płock (26) - 47; 4.

Polonia Warszawa (27) - 47; 5. Wisła Kraków (27) - 46; 6. Miedź Legnica (26) - 45.

Birmingham, w barwach którego występuje Krystian Bielik, awansował do angielskiej Championship po wygranej 2:1 z Peterborough w zaległym meczu 31. kolejki angielskiej League One (trzeci poziom rozgrywkowy).

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

Sudoku

3	2	7					8	
6		1	5					
				4				
	1			2	9		3	
2		8		6	7		9	4
					4	8	1	
	9	6		8				
	7				2	9		
4		2				1		8

782

2				3	1			
1		4	9			3		2
	9	3	5			8		
			1		9		5	
		6	7		4			9
	7		8					4
8		9					7	
		2		7				
7	1							

783

	5						4	
		6		1		7		2
2	4					8		5
4		8					3	
			7		3	6	1	
			6			9		
	8		2			5		1
1		4			6			
					8		2	6

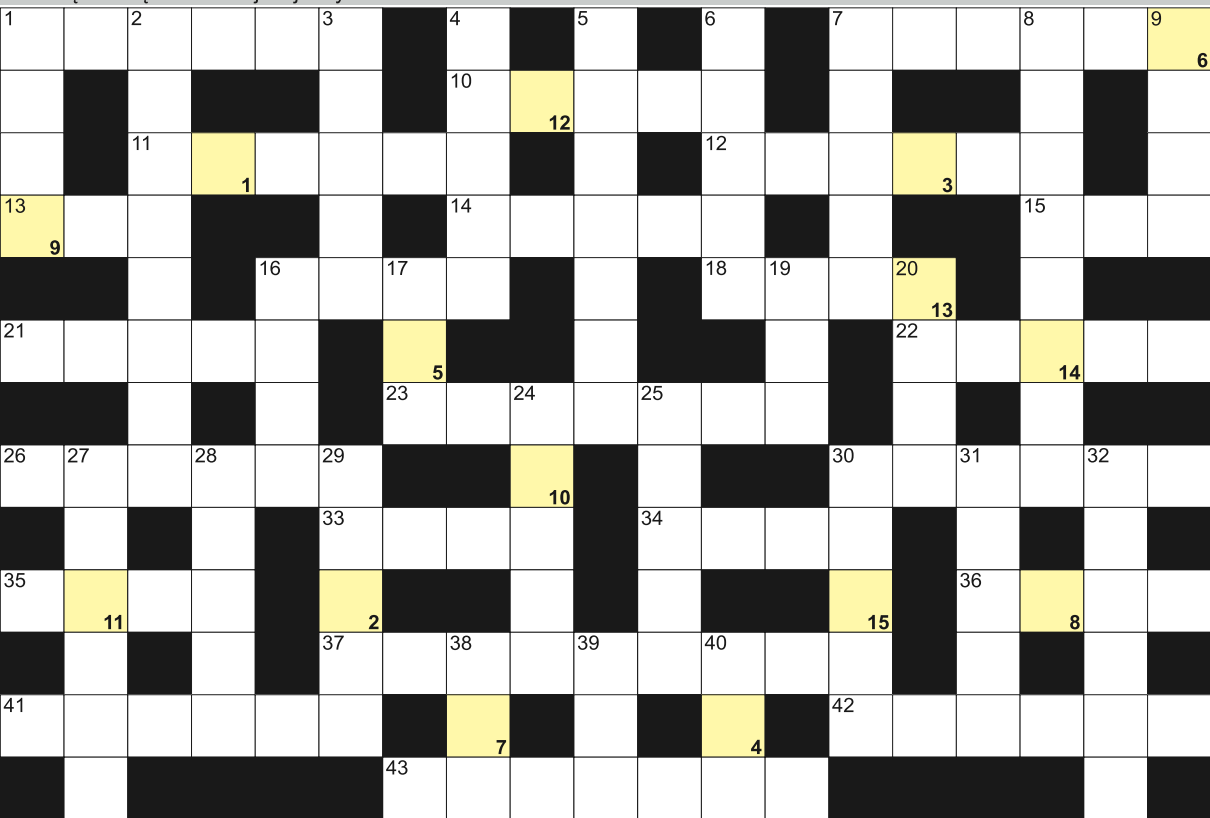
784

Znajdź 10 różnic

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 15 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) zespół siedmiu muzyków; 7) gotyckie, kolorowe okno; 10) największa wyspa Filipin; 11) objawy, symptomy; 12) towarzyszy błyskawicy; 13) miłka abisyńska krócej; 14) biologia lub fizyka; 15) podobne do pszczoł; 16) jest nią tatami; 18) wypłacany żołnierzom; 21) czas egzaminów na uczelni; 22) czarno-biały minerał; 23) danie, pozycja w menu; 26) broda i wąsy; 30) walizki i plecaki podróżnego; 33) brzeg, krawędź; 34) Pound, poeta amerykański; 35) najdłuższa rzeka w Hiszpanii; 36) bas lub sopran; 37) koper morski inaczej; 41) stare cenne meble; 42) przepływa przez Vichy; 43) wierzchołki gór.

PIONOWO: 1) hiszpański samochód; 2) tytuł naukowy; 3) rośnie na łące; 4) surowiec dla garncarza; 5) karabin myśliwego; 6) umowa o pracę dla aktora; 7) supeł marynarski; 8) sztuka pięknego mówienia; 9) mają mężów; 16) czerwona planeta; 17) wzór, model; 19) "... do radości" Friedricha Schillera; 20) stolica Kataru; 24) największy księżyc Saturna; 25) imię żeńskie; 27) wysokie stanowisko myśliwskie; 28) mózgowe lub bezdętkowe; 29) chwyt filmowe, sztuczki; 30) mydlana i na mleko; 31) Nikolaï, autor "Martwych dusz"; 32) przed przedszkolem; 38) Mały lub Duży na niebie; 39) rzeka w niemieckiej Pasawie; 40) trotyl.

Sprawdź się w SUDOKU: wypełnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

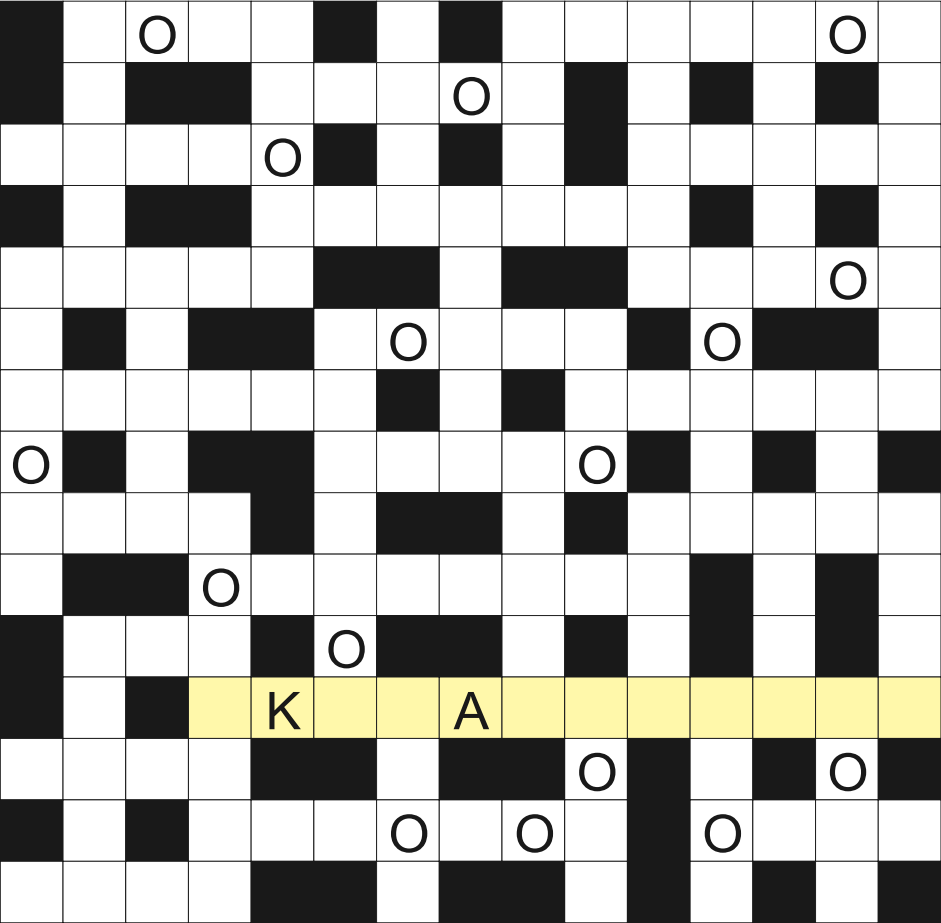
	4	8				5		
		5	3	8	1		4	9
				5				
8		3	5	1	7	4		
1	6	9		2		7		
	5	4	9					
5	1	6	2	9				4
4		2	6			1		5
				4	5	9		

		2					1	
	8	5	4				6	
		4		6	1			8
5	3	1	9	8				
	4	9	2			8	3	
	2	7	6					9
4				3	2	1	5	7
		8	7		5			
	5			9	6	2	8	

WYKREŚLANKA: znajdź 20 wyrazów związanych z żeglarsstwem. Wykreślisz je od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos: zalew, akwen, jacht, pomost, kajuta, rzeka, szanty, kapok, wiosło, wyspa, bandera, bosman, bulaj, burta, fordek, kambuz, kurs, rejsy, marina, stanica:

BAŚKA z HASŁEM

Hasło z kolorowych pól z literami "K" oraz "A" utworzy rozwiązanie:

Na diagramie po lewej ujawniliśmy wszystkie samogłoski "O". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z kolorowych pól z oznaczonymi już literami "K" oraz "A".

atmosfera spotkania, klimat; śnieżna pantera; stolica amerykańskiego stanu Wisconsin; dziewiąta litera alfabetu greckiego; ostre na głowie byka; słodki ziemniak, wilec; bywa bezchmurne; jacht Leonida Teligi; pieczenie w przetyku, z nadkwaśności; ptak nad kutrem rybackim; specjalista od języka i kultury Indii; Agca, strzelał do papieża; dobija do niego łódź; N dla chemika; odprawiana przez księdza; wystaje z czołgu; twardy w komputerze; brat Prometeusza; mazidło w łożysku; mityczny grecki bóg śmierci; ogrodzenie, parkan; niejedna wiosną na wierzbie; złotówka lub euro; zarabia przed kamerą; James, filmowy agent 007; napisał "Opowieści o pilocie Pirxie"; Schröder, były kanclerz Niemiec; najwyższy szczyt Filipin; Chagall, francuski malarz; polna, wylotowa lub mleczna; materiał na szyby; góry ze szczytem Sarametu; jej owoc to persymona; rzeka w Hamm i Paderborn; śmieszny film; ulepiła Plastusia u Marii Kownackiej; złot czarownic; antidotum; Fidel Valdez, były prezydent Filipin; i Baczyński, i Norwid; dno beczki, stoika; zmagania sportowe; Herman, autor "Wilka stepowego"; włócznia, pika.

S	Z	O	K	U	R	S	U	S	A
U	Z	B	U	S	T	Ó	Ł	B	L
S	I	A	K	A	M	B	U	Z	A
Z	J	A	N	K	U	L	P	O	R
A	A	I	O	T	A	T	O	L	W
J	C	L	T	J	Y	P	M	I	Y
A	H	R	E	J	S	Y	O	G	S
J	T	R	A	W	A	S	S	K	P
B	I	B	U	Ł	Ł	R	T	A	A
Z	A	R	U	O	S	Z	M	J	Ł
I	K	N	B	R	F	E	A	U	Z
K	W	O	D	O	T	K	R	T	A
T	E	H	R	E	S	A	I	A	G
O	N	D	A	H	R	M	N	H	O
H	E	R	M	A	N	A	A	O	N
K	A	R	A	B	I	N	E	N	A

11 - 17 kwietnia 2025

dodatek
TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura

INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf sp.j.

Poniedziałek

20:30

TVP 1

Po co ten spacerek?
Teatr Telewizji, 2025

Program poetycki „Po co ten spacerek?” jest rodzajem osobistego spotkania z Mają Komorowską, całość będzie montażem dwóch rzeczywistości. W jednej Mają Komorowską, w przestrzeni neutralnej, będzie czytała wiersze poetek i poetów polskich wg wyboru dokonanego przez Marię Topczewską. Druga rzeczywistość to opowieści Mai Komorowskiej, rozmowa, którą Agnieszka Glińska przeprowadzi z nią w jej mieszkaniu, a której tematem będzie próba odpowiedzi na pytania o to, co jest ważne. Tytuł „Po co ten spacerek?” pochodzi z jednej z opowieści, które usłyszymy.

Piątek

23:10

POLSAT

Zaułek koszmarów
Sensacyjny, USA, Meksyk, Kanada, 2021

Kiedy charyzmatyczny Stanton Carlisle spotyka na swojej drodze jasnovidzącą Zeeną i jej męża, mentalistę Pete'a, uczy się manipulować ludźmi, co wydaje się być złotym biletem do sukcesu. Nie długo potem z cyrku wędrującego po bezdrożach Środkowo-Zachodnich Stanów przenosi się do Chicago, gdzie z lojalną Molly u boku wykorzystuje naiwność miejscowych elit, żeby się wzbogacić. Im lepiej powodzi mu się, tym bardziej rośnie jego ambicja. Ale wkrótce posuwa się o krok za daleko, gdy za podszepetem psychiatry, dr Lilith Ritter, zamierza oszukać niebezpiecznego potentata.

Sobota

20:00

TVP KULTURA

Zdrajca
Biograficzny, dramat, Brazylia, Niemcy, Włochy, Franc., 2019

Historia Tommaso Buscetty, bossa, który złamał omerę, czyli mafijną zmwę milczenia. Dzięki jego zeznaniom doszło do najgłośniejszego procesu przeciwko Cosa Nostrze. Tak zwany maksiproces doprowadził do skazania 362 przywódców przestępczej organizacji. Było to największe w historii zwycięstwo politowania nad mafią.

INNE DATY EMISJI, NIEDZIELA, 23:30

Niedziela

01:45

TVN 7

Siedem minut po północy
Dramat, fantasy, USA, Hiszpania, Wielka Brytania, 2016

Niewielu jest dorosłych, którzy mieliby tyle odwagi co 10-letni Conor (Lewis MacDougall). Chłopiec codziennie musi bronić się przed grupą starszych kolegów, którzy prześladują go w szkole. Prawdziwy dramat jednak rozgrywa się w domu chłopca - samotnie wychowującego go matka przegrywa walkę z chorobą, a lekarze rozkładają ręce. W tej sytuacji Conor zyskuje niezwykłego sprzymierzeńcę - jest nim mroczna istota ze snów, która za pośrednictwem niezwykłych, magicznych opowieści wciąga go w świat, gdzie znaleźć można na odpowiedzi na najtrudniejsze pytania.

Poniedziałek

20:30

TVP 1

Po co ten spacerek?
Teatr Telewizji, 2025

Program poetycki „Po co ten spacerek?” jest rodzajem osobistego spotkania z Mają Komorowską, całość będzie montażem dwóch rzeczywistości. W jednej Mają Komorowską, w przestrzeni neutralnej, będzie czytała wiersze poetek i poetów polskich wg wyboru dokonanego przez Marię Topczewską. Druga rzeczywistość to opowieści Mai Komorowskiej, rozmowa, którą Agnieszka Glińska przeprowadzi z nią w jej mieszkaniu, a której tematem będzie próba odpowiedzi na pytania o to, co jest ważne. Tytuł „Po co ten spacerek?” pochodzi z jednej z opowieści, które usłyszymy.

Wtorek

23:55

TV PULS

Nocny łowca
Akcja, thriller, Kanada, 2018

Zniszczony życiem detektyw Marshall i samotniczy stróż prawa Cooper aresztują seryjnego zabójcę, który atakujące wyłącznie kobiety. Wkrótce odkrywają, że to nie oznacza końca problemów - gra przestępcy właśnie się rozpoczęła! Według ustaleń policji sprytny morderca kieruje serią makabrycznych ataków z za krat. Marshall i Cooper muszą stoczyć desperacką walkę z czasem, w której stawką jest życie wielu ludzi.

Środa

0:50

TVP KULTURA

Stanley i Iris
Dramat obyczajowy, USA, 1990

Iris King to wdowa, która samotnie wychowuje dwójkę dorastających dzieci. Stanley Cox jest kawalerem, którego życie sprowadza się jedynie do pracy i do opieki nad starzejącym się ojcem. Iris i Stanley pracują w tej samej piekarni i obojduje czują do siebie sympatie. Ale pewnego dnia Stanley zostaje wyrzucony z pracy. Wkrótce umiera jego ojciec. Po jego śmierci Stanley postanawia zmienić dotychczasowe życie. Wyznaje Iris, że jest analfabetą i prosi ją, by nauczyła go czytać.

INNE DATY EMISJI: WTOREK, 21:30

Czwartek

22:05

TVN

Zielona granica
Dramat, Polska, USA, Franc., Czechy, Belgia, Niemcy, Turcja, 2023

Po przeprowadzce na Podlasie psycholożka Julia staje się mimowolnym świadkiem i uczestnikiem dramatycznych wydarzeń na granicy polsko-białoruskiej. Świadczy o ryzyku i konsekwencji prawnych, przylatując do grupy aktywistów pomagających uchodźcom, którzy koczują w lasach w strefie objętej stanem wyjątkowym.

PIĄTEK • 11 kwietnia

TVP 1

05:10 Akacja 38 - serial

05:55 Info Poranek

07:00 Transmisja Mszy Świętej

07:30 Agape Blisko Ciebie - mag.

08:00 Chłopi - serial, 1972

09:00 Ranczo - serial obycz.

09:50 Komisarz Alex - serial krym.

10:45 Ojciec Mateusz - serial

11:35 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny

12:10 Agrobiznes; Agropogoda

12:35 Magazyn Rolniczy

12:55 Zew dzikiej natury - dokument, Niemcy, 2023

14:00 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024

14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja

17:00 Telexpress; Pogoda

17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

TVP 2

04:20 Na dobre i na złe - serial

05:15 M jak miłość - serial, 2024

06:05 Wstęp Wolny - felieton

06:20 Anna Dymna - spotkania się

06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025

07:30 Pytanie na śniadanie

11:15 M jak miłość - serial

11:50 Na sygnale - serial fabularny

12:30 Kółko fortuny - teleturniej

13:15 M jak miłość - serial

14:05 Va Banque - teleturniej

14:35 Na sygnale - serial fabularny

15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022

15:50 Przepis dnia

16:00 Kółko fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej

17:55 Klan - telenowela TVP

18:25 Reportery - magazyn

18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017

19:30 Program inform. 19.30

19:55 Pytanie dnia

20:10 Sport; Pogoda

20:30 Królowie - serial historyczny TVP, 2024

21:05 Komisarz Alex - serial krym.

22:05 Poszukiwany, poszukiwana - kom., Polska, 1972

23:40 Krew z krwi - serial, 2024

00:40 Na wygnaniu ręki - dram. obyczajowy, Franc., 2018

02:35 Sprawa dla reportera

03:35 Dla nadziei w atomie - dok., Franc., Irlandia, 2022

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny

11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

16:15 Pogoda

16:20 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - 12-letnia Laura zostaje porwana, kiedy wraca z lekcji muzyki. Despotyczny ojciec rodziny stara się narzucić detektywom swoje zdanie.

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News

08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjny-rozrywkowy

11:25 Gliniarze - serial paradowy

14:35 Dlaczego ja? - serial paradowy

15:50 Wydarzenia - program informacyjny

16:15 Pogoda

16:20 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - 12-letnia Laura zostaje porwana, kiedy wraca z lekcji muzyki. Despotyczny ojciec rodziny stara się narzucić detektywom swoje zdanie.

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:50 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Mission: Impossible - Śmiertelny rachunek, Część I - sens., USA, 2023.

20:05 Ethan Hunt wraz z ekipą IMF po odejmuje swoje najbardziej ryzykowne zadanie. W poszukiwaniu nowego rodzaju broni muszą działać szybko...

23:30 Saga Zmierzch: Zaćmienie - horror, USA, 2010

02:05 Kuba Wojewódzki - talk-show

03:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA

04:10 Uwaga! - program interwencyjny

04:30 Szpital - program obyczajowy

19:15 Lepsza Polska - program publicystyczny Doroty Gawryluk

19:30 Sport; Pogoda

19:55 Must Be The Music - program muzyczny

22:05 Krew - serial obyczajowy

23:10 Zaułek koszmarów - sens., USA, Meksyk, Kan., 2021.

Kiedy charyzmatyczny Stanton Carlisle spotyka na swojej drodze jasnovidzącą Zeeną i jej męża, mentalistę Pete'a, uczy się manipulować ludźmi, co wydaje się być złotym biletem do sukcesu.

02:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

04:40 Disco Gramy - program muzyczny

05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra

06:15 Muzyczne poranki

06:35 Tamte lata, tamte dni - Wojciech Mann - 1972

07:15 Najdalsze zakątki dawnej Polski - dok., Polska, 2016

08:00 Wstęp Wolny - felieton

08:25 Muzyka w sieci - magazyn muzyczny

08:55 Zezowate szczęście - kom. mediodramat, Polska, 1959

11:00 Królowa Bona - serial

12:35 Lino Ventura. Portret intymny - dok., Franc., 2018

13:40 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn

14:20 Wakacje Mikołajka - kom. famil., Franc., 2014

16:05 Czerdzieś lat minęło... podwójnie czyli Duduś i Lisi - koncert, 2008

17:20 Opole na bis - Polskie seriale - 2002

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Dwaj gangsterzy zostają zastrzeleni, a w mieście wybucha wojna gangów. Nash otrzymuje wiadomość o kryjówce sprawców.

08:00 Kobra - oddział specjalny - Susanne zostaje porwana. Gangsterzy żądają, aby odzyskała telefon z magazynu dowodów rzeczowych.

10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018

11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014

12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018

13:50 Lombard. Życie pod zastaw - Gdy o północy nad śpiącym Leszkiem staje, z nożyczkami w ręku, jego teściowa Krystyna, mężczyzna postanawia porozmawiać o tym ze swoją żoną Amelią.

18:25 Portrety - Elżbieta Mickiewicz - felieton

18:50 Wielcy mistrzowie malarstwa - Cezanne - serial dok., Franc., 2015

20:00 Wstęp do filmu - Frankenstein

20:05 Wieczór kinomana - Frankenstein - horror, USA, Japonia, 1994

22:20 Tygodnik Kulturalny

23:15 Czwartkowy klub filmowy - Gorączka złota - fab., USA, 1925

00:40 Noc krótkich filmów - Stagnant - 2021

01:15 Kino nocne - Indochiny - dram., Francja, 1992

04:00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - mag.

04:40 Muzyka w sieci

05:10 Teledyski

15:50 Ranczo - serial kom., Polska

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradowy

20:00 One Ranger: Strażnik z Teksasu - akcja, USA, 2023

22:00 Niezniszczalni - akcja, USA, 2010. Grupa najemników otrzymuje zadanie obalenia dyktatora jednego z południowo-amerykańskich państw.

00:00 Miłość, seks i pandemia - obyczajowy, Polska, 2022

02:20 Menu na miarę - program kulinarny

03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradowy

04:00 Menu na miarę - program kulinarny

05:00 Dyżur - serial medyczny

TVN 7

05:05 Szkoła - Gimnazjalistka Edyta Chojnowska podkochuje się w maturzystę Wojtku Radwanie. Kiedy dowiaduje się, że chłopak po zdaniu matury ma dostać od rodziców mieszkanie, oferuje mu swoją pomoc przy gotowaniu i sprzątaniu...

07:00 Szpital - program obyczajowy

08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny

11:55 Detektywi - program kryminalny

13:55 Szkoła - program obyczajowy

14:55 Sąd rodzinny - program sądowy

15:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej

07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradowy

08:55 Dlaczego ja? - serial paradowy

10:55 Na ratunek 112 - serial obycz.

11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy

11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy

14:55 Policjantki i Policjanci - serial paradowy

16:55 Trudne sprawy - program obyczajowy

18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej

19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradowy

20:00 Gwiazdy Kabaretu

22:05 Jarhead: Prawo do powrotu - film, Izrael, USA, 2019

01:15 Hardkorowy lombard

01:20 STOP Drogowka - serial policyjny

02:20 Interwencja - magazyn reporterów

02:55 Śmierć na 1000 sposobów

03:25 Lubie disco

04:25 Top 10 - Lista Przebojów

05:25 Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:45 Jestem mamą

10:00 Inf. dnia

10:15 Rozmowy niedok.

11:00 Głos Polski

11:10 Leśni moczary

12:00 Anioł Pański

12:03 Inf. dnia

12:20 Głos serca

13:05 Muzeum Powstania Warszawskiego

13:30 Mśa św.

14:30 Drzwi do lasu

14:55 Słowo życia

15:00 Modlitwa do Boga

15:05 Miłosierdzia

15:20 Mocni w Wierze

15:50 Ma się rozumieć

16:00 Inf. dnia

16:10 Natura

16:15 Obiektyw

16:40 Prosto o gosp.

17:00 Droga Krzyżowa

17:30 Geopolityka

17:55 Poczet Wlk. Polaków

18:00 Anioł Pański

18:05 Inf. dnia

18:15 Westerplatte

18:15 Młodych

19:00 Warto zauważyć...

19:30 Brat Franciszek

20:00 Inf. dnia

20:20 Różaniec

20:50 Myśląc

21:00 Apel Jasno.

21:20 Inf. dnia

21:40 Polski Punkt Widzenia

22:00 Listy

22:30 Przegląd Tyg.

23:05 Pradawne

23:30 Regal

SOBOTA • 12 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
04:40 W pustyni i w puszczy - przyg., Polska, 1973	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczaj., 2025
06:20 Balans bieli - magazyn	06:35 Dla niesłyszących - Mjak miłość - serial, 2025
07:00 Transmisja Mszy Świętej	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
07:40 Rok w ogrodzie	11:15 To jest grane - magazyn muzyczny
08:05 Rok w ogrodzie Extra - magazyn	11:50 Dobry tytuł - magazyn literacki
08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych	12:30 Nasz dom w górach - serial obyczaj., Niemcy, 2018
08:50 Ranczo - serial obyczaj., Polska, 2013	13:25 Rosół polski
09:50 Komisarz Alex - serial krym.	14:00 Familiada - teleturniej
10:45 Ojciec Mateusz - serial	14:35 Koło fortuny - teleturniej
11:45 Dzikie wybrzeża - dok., Austria, 2019	15:15 Szansa na sukces. Opole 2025 - widowisko muzyczne
12:50 Gwiazdy w południe - Rudzielec z Wyoming - western, USA, 1953	16:20 Na dobre i na złe - serial
14:25 Okrasza łanie przepisy - magazyn kulinarny	17:20 Postaw na milion - teleturniej
14:55 Sanatorium miłości - reality show	
15:50 Przed ekranem	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	
	
17:00 Teleexpress	18:15 Va Banque! - teleturniej
17:20 Pogoda	18:45 no... wiadomo - magazyn
17:35 Pan Mama - serial komediowy, 2025	19:15 Słowo na niedzielę
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	19:25 Rodzinka.pl - serial kom.
19:30 Program inform. 19.30	20:00 The Voice Kids - Bitwa - widowisko muzyczne
19:55 Pytanie dnia	21:30 The Voice Kids - Bitwa Sing Off - widowisko
20:05 Sport: Pogoda	22:20 Moja wielka grecka wycieczka - kom., Hiszp., USA, 2009. Georgia wskutek ciężkiej choroby traci posadę i musi poszukać nowego zajęcia. Zostaje przewodniczką wycieczek...
20:20 Krew z krwi - serial, 2024	00:05 Kruk - Jakt tu ciemno - serial krym., Polska, 2022
21:20 Hit na sobotę - Herkules - fantasy, USA, 2014	01:05 U Pana Boga w ogródku - kom., Polska, 2007
23:10 Zatoka szpiegów - serial sensacyjny	03:15 Przysiężka ekspresowa - fab., Franc., 2010
00:10 Konwój - thriller, Polska, 2006	
01:50 Tajemnica anioła - fab., USA, 2019	
03:40 Tina Turner - dok., Wlk. Bryt., 2015	
04:30 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	

TVN	POLSAT
05:30 Uwaga! - program interwencyjny	06:00 Nowy dzień z Polsat News
05:45 Ukryta prawda - program obyczajowy	08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjny - rozrywkowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy	11:00 Ewa gotuje - Dzisiaj dowiem się, jak zrobić laptauera, czyli pastę serową z papryką...
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny	11:35 Małolaty na obozie - kom., USA, 2007. Dwaj tatusiowie - Charlie Hinton i Phil Ryerson spotkają się w kolejnej przygodzie z bandą dziełaków. Tym razem w przyjmują na siebie prowadzenie letniego obozu.
11:30 Na Wspólnej Om nibus - serial obyczajowy, Polska	13:30 Gliniarz e - Na prośbę komisarzy Interpolu i Łucji Wilk detektywi przejmują sprawę zaginięcia niemieckiego studentki.
13:20 MasterChef Nastolatki - program kulinarno - rozrywkowy	16:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
14:50 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo - rozrywkowy	17:30 Awantura o kasę - teleturniej
15:50 Czy to ty, czy to ja - film rodzinny, komedia, USA, 1995. Niezwykłe podobne do siebie dziewczynka z domu dziecka oraz córka milionera zamieniają się na jakiś czas miejscami. Co z tego wyniknie?	
	
18:00 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy	18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:00 Fakty	19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gułaj
19:30 Sport	19:30 Sport: Pogoda
19:40 Pogoda	19:55 Kabaret na żywo. Chyba - serial, 2019
19:45 Mam talent - program muzyczno - rozrywkowy	22:00 Jurasław World Dominion - sens., USA, Chiny, 2022. Cztery lata po zniszczeniu Isla Nublar dinozaury żyją i zagrożają ludzkości jako najpotężniejszej drapieżniki naszej planety.
21:35 Niania w Nowym Jorku - komedia, romans, USA, 2007	01:15 Głębia strachu - sens., USA, 2020
23:40 Mission: Impossible - Śmiertelny rachunek. Część I - sens., USA, 2023	03:25 Świat według Kiepskich - serial komediowy
03:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA	04:40 Disco Gramy
04:10 Uwaga! - program interwencyjny	05:25 Telezakupy TV Okazje
04:25 Nauka jazdy - reality show	
04:55 Recepta na stary dom - program edukacyjny	

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Przez łyż do szczęścia - dram., Polska, 1939	06:00 Kobra - oddział specjalny - Młodsza siostra Finna Bartelsa zostaje postrelona przez narkotykowych dilerów. Policjant znajduje wśród jej rzeczy amfetaminę.
07:45 Familiar Strangers w Brukseli - reportaż	09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
09:00 Mistrzowie muzyki filmowej - Lata siedemdziesiąte. Część pierwsza - dokument, Wlk. Bryt., 2019	10:00 Lombard. Życie pod zastaw - Blisko 60-letnia Maria Wiedawska prowadzi nudne i ustabilizowane życie przy boku męża Alberta. Wszystko się zmienia, kiedy pewnego dnia mąż oznajmia jej, że odchodzi do młodszej kobiety. Maria jest zrozpaczona. Aby przetrwać, Maria zastawia w lombardzie swoją biżuterię.
10:00 Nieznany Józef Zeidler - Musica Sacromontana - koncert, 2019	10:00 Mówię Wam - talk-show
10:55 Wakacje Mikołajka - komedia familijna, Francja, 2014	12:20 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo - rozrywkowy
12:40 Muzyka w sieci	12:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:15 Tamte lata, tamte dni - Grażyna Barszczewska - magazyn	14:55 Detektywi - program kryminalny
13:50 Wielcy mistrzowie malarstwa - Rembrandt - serial dok., Franc., 2015	15:50 The Traitors. Zdraycy - reality show
15:00 Człowiek z żelaza - dram., Polska, 1981	17:30 Kochaj i tańcz - kom., Polska, 2009
17:40 Wydarzenie aktualne - program informacyjny	
	
18:10 Retro kino - Był tu Willie Boy - western, USA, 1969. W roku 1909 Willie Boy - nazywany tak poza rezerwatem i pragnący zostać wolnym obywatelam amerykańskim - wraca do rezerwatu Morongo pod Riverside, na doroczne święto.	20:00 Matrix: Rewolucja - SF, USA, 2003. Neo był bliski dotarcia do celu swojej podróży, do poznania prawdy o sobie i o Matrixie. Dowiedział się też, że nie jest jedynym Wybrańcem...
20:00 Bilet do kina - Zdradca - fab., Brazylia, Niemcy, Włochy, Franc., 2019	22:50 Mad Max: Na drodze gniewu - przyg., USA, Australia, 2015. Max Rockatansky, przesładowany przez swoją mroczną przeszłość, zaczyna wierzyć, że najlepszym sposobem na przetrwanie jest samotność.
22:40 Koncert Jazzowy	01:10 Szczęśliki: Zemsta - sens., USA, 1987
23:55 Wieżor kinomana - Frankenstein - horror, USA, Japonia, 1994	03:05 Prawdziwy horror - serial parodokumentalny
02:10 Dobry tytuł - magazyn literacki	04:05 Usterka - program poradnikowy
02:50 Hrabina z Hongkongu - kom., USA, 1967	
04:45 Reżyserzy - William Wyler - dok., Wlk. Bryt., 2018	

TVN 7	TV 4
05:20 Szkoła - Błażej Rydlewicz wykłada odpowiedzi do testu na inteligencję, dzięki czemu zajmuje pierwsze miejsce wśród uczniów.	06:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej - reality show
06:20 New Looney Tunes III - animacja	07:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki
07:05 Wiza na miłość - serial parodokumentalny	11:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny
08:05 Świat według T.S. Spiveta - przyg., Franc., Kan., Australia, 2013	11:30 Miodowe Lata - serial komediowy
10:20 Ukryta prawda - program obyczajowy	12:25 Karate Kid - sensacyjny, USA, 1984
11:20 Mówię Wam - talk-show	14:55 Policjantki i Policjanci - serial parodokumentalny
12:20 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo - rozrywkowy	20:00 Gwiazdy Kabaretu - program reportażowy
12:55 Ukryta prawda - program obyczajowy	01:05 Hardkorowy lombard
14:55 Detektywi - program kryminalny	01:35 STOP Drogówka - serial policyjny
15:50 The Traitors. Zdraycy - reality show	02:45 Intervencja - magazyn reportażowy
17:30 Kochaj i tańcz - kom., Polska, 2009	03:25 Lubię disco! - program muzyczny
	04:25 Top 10 - Lista Przebojów - program muzyczny
	05:25 Telezakupy TV Okazje
	
	09:00 Telewiz. Uniwersytet Biblijny
	10:00 Inf. dnia 10:15 Retrospekcja
	10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widenia 11:00 Kropełka
	11:00 Radoci 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć...
	12:50 Natura Obiektywem 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przełgł Tyg. „Niedziela”
	14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Misja
	15:30 Szczecin - Madagaskar 15:30 Wierzę w Boga 16:00 Inf. dnia
	16:10 Historia PL 17:00 Lubieszów 17:30 Przełamując bariery 17:55 Poczet Wlk. Polaków
	18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia
	18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką
	19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
	20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec
	20:50 Mysiąc 01:20 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia
	21:40 Polski Punkt Widenia

NIEDZIELA • 13 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:30 Sprawa dla reportera	05:25 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczaj., 2025
06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miodka	06:35 Dla niesłyszących - Mjak miłość - serial, 2025
06:55 Słowo na niedzielę	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
07:00 Transmisja Mszy Świętej	11:15 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn
08:00 Tydzień	11:50 The Voice Kids - Bitwa - widowisko muzyczne
08:30 Moje zdrowie - magazyn	13:15 The Voice Kids - Bitwa Sing Off - widowisko
08:45 Zmiennicy - serial, 1986	14:00 Familiada - teleturniej
11:00 Komisarz Alex - serial krym.	14:35 Koło fortuny - teleturniej
11:55 Miedzy ziemią a niebem	15:10 Szansa na sukces. Opole 2025 - widowisko muzyczne
12:00 Anioł Pański, Watykan	16:10 Cudowne lata - widowisko rozrywkowe
12:15 Miedzy ziemią a niebem	
12:45 Przełgłymi Nadziej - rep.	
13:10 Natura w Jedynie - W krainie pszczoły miodnej - dok., Franc., 2023	
14:25 Poszukiwany, poszukiwana - kom., Polska, 1972	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	
17:00 Teleexpress	
17:20 Pogoda	
	
17:35 Daję słowo - Maciej Orłoś - talk-show	17:15 Tak to leciało - teleturniej muzyczny
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	18:15 Maxima. Droga na tron - serial obyczaj., Niderl., 2024
19:30 Program inform. 19.30	19:10 Niepewne sytuacje
19:55 Pytanie dnia	19:20 Rodzinka.pl - serial kom.
20:05 Sport: Pogoda	20:00 Dzień patriotów - akcja, USA, 2016. Podczas maratonu bostońskiego dochodzi do krwawego zamachu terrorystycznego. W tłumie eksplodują dwie bomby.
20:20 Zatoka szpiegów - serial sensacyjny	22:20 Kwiatki polskie w niedzielę - magazyn
21:20 Sanatorium miłości - reality show	23:35 Król Kalifornii - kom., USA, 2007
22:10 Sanatorium miłości. Kulisy programu - felieton	01:20 Wojenne dziewczyny - serial, 2021
22:25 Zakochana Jedynka - Teoria wszystkiego - dram., Wlk. Bryt., 2014	02:20 Moja wielka grecka wycieczka - kom., Hiszp., USA, 2009
00:35 Herkules - fantasy, USA, 2014	
02:25 Konwój - thriller, Polska, 2016	
04:05 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	

TVN	POLSAT
05:20 Uwaga! - program interwencyjny	06:00 Nowy dzień z Polsat News
05:35 Batwheels I - film animowany	08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjny - rozrywkowy
05:50 Bitwa o gości - program rozrywkowy	11:10 The Americas - serial dokumentalny
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy	12:10 Brzdąk w opałach - kom., USA, 1994. Trzej kinażery postanawiają porwać dziecko zamężnego przez myślowca. Akcja kończy się powodzeniem, je dnak sprytny brzdąk korzystając z pierwszej nadarzającej się okazji wy myka się porywaczom...
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny	14:15 Must Be The Music - program muzyczny
11:40 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo - rozrywkowy	16:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
12:45 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy	17:30 Awantura o kasę - teleturniej
13:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno - rozrywkowy	18:50 Wydarzenia - program informacyjny
14:35 Mam talent - program muzyczno - rozrywkowy	19:15 Sport: Pogoda
16:30 Sonic: Szybki jak błyskawica II - kom., USA, Jap., 2022. Uwielbiany na całym świecie niebieski jeź powraca!	
	
19:00 Fakty	19:30 Państwo w Państwie - program interwencyjny
19:30 Sport	19:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program taneczno - rozrywkowy
19:40 Pogoda	22:20 Tęskniowie - serial obyczajowy
19:45 The Traitors. Zdraycy - reality show	22:50 Bęłbis - kom., Polska, 2022
21:30 The Traitors. Arena - reality show	01:35 Boski żigolo w Europie - kom., USA, 2005. Ada i Mikołaj od kilkunastu lat są szczęśliwym małżeństwem. Są rodzicami nad wiek rozgarniętą i czasami bezczelnej piętnastolatki...
22:00 Kryptomim Polska - kom., Polska, 2022. Gdyby nie przypadek, Pola i Staszek prawdom podobnie nigdy by się nie spotkali.	03:10 Świat według Kiepskich - serial komediowy
23:55 Superwizjer - magazyn rep orterów	04:45 Disco Gramy - program muzyczny
00:30 Kroniki Riddicka - SF, USA, 2004	05:25 Telezakupy TV Okazje
03:05 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny	
04:10 Uwaga! - program interwencyjny	
04:30 Szpital - program obycz.	

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Gwiazdza biór TVP	05:40 Kobra - oddział specjalny - Susanne zostaje porwana. Gangsterzy dają ją, aby odzyskała telefon z magazynu dowodów rzeczowych.
07:00 Rozmowa (nie) wygodne - Zdzisława Sośnicka	07:35 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
08:00 Nabożeństwo luteriańskie w Sopocie	08:10 Ranczo - serial kom., Polska
09:05 Wichrowe wzgórza: miłość, nienawiść i zemsta - dokument, Franc., 2022	13:30 SexiPistols - akcja, Franc., 2006. Dwie slične panny postanawiają walczyć z niesprawie diwnością na świecie... napadając na banki! Jedną z nich to wykształcona dama z dobrego domu, a druga, to sierota o twardym charakterze. Ich przyjaźń to istny dynamit.
10:15 Vera Cruz - western, USA, 1954	
12:00 Od ucha do ucha - Mój dziadek się schował - Caracas - filmy animowane	
12:30 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn	
13:10 Powrót Różowej Pantery - kom., Wlk. Bryt., 1975	
15:15 Portrety - Elżbieta Mickiewicz - felieton	
15:30 Mistrzowie muzyki filmowej - Lata siedemdziesiąte. Część pierwsza - dok., Wlk. Bryt., 2019	
	
16:35 Dobry tytuł	15:15 Jack Mimoun: Sekret wyspy Val Verde - przyg., Franc., Belgia, 2022
17:15 Niedziela z... Ireną Santor	17:35 Terminal - kom., USA, 2004. Victor Navorski, turysta ze Wschodniej Europy, dociera na lotnisko JFK w Nowym Jorku. Podczas jego nieobecności w ojczyźnie, doszło do zamachu stanu.
18:05 Poznanie - Polska, 1991	20:00 Uprowadzona - akcja, Franc., USA, 2008
20:00 Wojna o prąd - fab., USA, 2019	21:55 Pan i pani Smith - akcja, USA, 2005
21:55 Najdłuższa podróż E.M. Forstera - dok., Wlk. Bryt., 2019	00:10 Rytuał śmierci - thriller, USA, 2023
23:00 Muzyka w sieci - mag.	02:05 Dyżur - serial medyczny
23:30 Bilet do kina - Zdradca - fab., Brazylia, Niemcy, Włochy, Franc., 2019	03:05 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu.
02:10 Koncert Jazzowy	04:00 Dyżur - serial medyczny
03:30 Noc krótkich filmów - Stagnant - 2021	05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny
04:05 Niedziela z... Ireną Santor	
05:00 Wichrowe wzgórza: miłość, nienawiść i zemsta - dok., Franc., 2022	

TVN 7	TV 4
05:15 Szkoła - Sabina Matysiak z 1a liceum przyjaźni się z Małgosią Kuc z tej samej klasy. Znajome Sabiny nie mogą znieść faktu, że zadaje się ona z biedniejszą koleżanką.	06:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej - reality show
06:15 New Looney Tunes III - animacja	07:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki
06:45 New Looney Tunes I - animacja	11:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny
07:15 Wiza na miłość - serial parodokumentalny	11:30 Miodowe Lata - serial komediowy
08:15 Wielka Gilly - obycz., USA, 2015	12:25 Karate Kid - sensacyjny, USA, 1989
10:25 Ukryta prawda - program obyczajowy	14:55 Policjantki i Policjanci - serial parodokumentalny
10:25 You Can Dance - Po prostu tańcz! - program rozrywkowy	20:00 Gwiazdy Kabaretu - program reportażowy
15:10 Złoto dla zuchwałych - film wojenny, USA, Jugos., 1970	01:05 Hardkorowy lombard
18:15 Akademia policyjna VII: Misja w Moskwie - kom., USA, 1994	01:35 STOP Drogówka - serial policyjny
	02:45 Intervencja - magazyn reportażowy
	03:25 Lubię disco! - program muzyczny
	04:25 Top 10 - Lista Przebojów - program muzyczny
	05:25 Telezakupy TV Okazje
	
	09:15 Manna z Nieba 09:45 Przełgł Tyg. „Niedziela”
	10:00 Inf. dnia 10:15 Retrospekcja
	10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widenia 11:00 Kropełka
	11:00 Radoci 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć...
	12:50 Natura Obiektywem 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przełgł Tyg. „Niedziela”
	14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Misja
	15:30 Szczecin - Madagaskar 15:30 Wierzę w Boga 16:00 Inf. dnia
	16:10 Historia PL 17:00 Lubieszów 17:30 Przełamując bariery 17:55 Poczet Wlk. Polaków
	18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia
	18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką
	19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
	20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec
	20:50 Mysiąc 01:20 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia
	21:40 Polski Punkt Widenia

PONIEDZIAŁEK • 14 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Chłopi - serial, 1972 09:00 Ranczo - serial obycz. 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 W kralinie pszczoły miodnej - dok., Franc., 2023 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Misja: Ratunek. Służby w akcji - serial dok., Polska, 2025 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda	04:30 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2024 06:20 Program katolicki 06:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 11:50 Sprawdzamy - magazyn miodnej - dok., Franc., 2023 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej w akcji - serial dok., Polska, 2025 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022 15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej
	
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reportery - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport 20:15 Pogoda 20:30 Teatr Telewizji - Po co ten spacer? - spektakl teatralny, 2025 21:30 Postscripum - Po co ten spacer? - dyskusja 22:00 Świat bez fikcji - Potop. Postscripum, 2023 23:10 Balans bieli - magazyn 23:55 Kto ratuje jedno życie. Cudak - dram., Polska, 2021 01:40 Teoria wszystkiego - dram., Wlk. Bryt., 2014	16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 19:50 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2025 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Głina - serial krym., Polska, 2008 23:25 Przysięczenie - dram., USA, Hiszp., 2016 01:45 Stulecie Winnych - serial, 2019 02:50 Król Kalifornii - kom., USA, 2007

TVN
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Szpital św. Anny - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska 20:55 MasterChef Nastolatki - program kulinarno-rozrywkowy 22:15 Ghost in the Shell - SF, USA, Indie, Hong Kong, Chiny, Kan., 2017 00:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 01:35 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 02:10 Szpital - program obycz. 04:05 Uwaga! - program interw. 04:20 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada 04:50 Nauka jazdy - reality show 05:20 Recepta na stary dom - program edukacyjny

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - Z osiedlowego placu zabawa zostaje uprowadzony pięcioletni chłopiec c. Detektywi uruchamiają procedurę „Child alert” 14:35 Dlaczego ja? - serial paradowekumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na Ratunek 112 - 35-letni Piotr Pasternak po 11 latach małżeństwa dowiaduje się, że jego żona ma romans. Okazuje się, że...

17:00 Gliniarze - serial paradowekumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obycz., Polska 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:18 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:15 Mega hit - Gran Turismo - sens., USA, Jap., 2023. Niewiarygodna, ale prawdziwa historia, która uduła dnia, że nie ma rzeczy niemożliwych. 23:10 Django - sens., USA, 2012 02:50 Człowiek widmo II - film, USA, 2006 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura
06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:10 Muzyczne poranki 06:40 Tamte lata, tamte dni - Maciej Wojtyrzko - mag. 07:15 Burzliwe dzieje Kresów - dokument, Polska, 2016 07:55 Od ucha do ucha - Mój dziadek się schował - Caracas - filmy anim. 08:25 Przeboje naszych pokoleń - koncert, 1990 09:40 ...bo to życie to bal jest nad bale... - fragmenty koncertu „Zielono mi”, 2005 10:30 Vera Cruz - western, USA, 1954 12:15 Autoportret za mgłą. Olga Boznańska - dok., Polska, 2021 13:15 Pasażerka - dram. psych., Polska, 1963 14:20 Wstęp wolny - felieton 14:40 Tamte lata, tamte dni - Grażyna Barszczewska 15:20 Retro kino - Był tu Willie Boy - western, USA, 1969

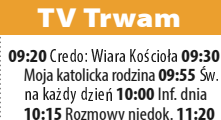
17:05 Królowa Bona - serial, 1980 18:20 Tygodnik Kulturalny 19:15 The Sound of New York - Dźwięk Nowego Jorku: Greg Osby - serial dok., Włochy, 2017 20:00 Czarny Cezar - obycz., USA, 1973 21:45 Hala odlotów - talk-show 22:45 Smak wiśni - dram. psycholog., Iran, 1997 00:40 Wojna o prąd - fab., USA, 2017 02:40 Więcej niż fikcja - Najdłuższa podróż E.M. Forstera - dok., Wlk. Bryt., 2019 03:45 Tintoretto. Człowiek, który zabił malarstwo - dok., Wł., Niemcy, 2019 04:55 Teledyski

TV Puls
06:00 Nash Bridges - Nash dostaje zadanie pod przykrywką - ma schwytać groźnego włamywacza. 08:00 Kobra - oddział specjalny - W mieście pojawia się Frank Stolt - dawny partner Semira, który zniknął przekonany, że popełnił przestępstwo. Jeg o powrót ma nieoczekiwane skutki. 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018 11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014 12:55 Szkoła - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Żyć pod zastaw - paradowekument fabularny 15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Żyć pod zastaw - paradowekument fabularny

20:00 Paradise City - akcja, USA, 2022. Ian Swan to łowca nagród, który wpada na trop groźnego barona narkotykowego. Nie wszystko idzie jednak zgodnie z planem 21:55 One Ranger: Strażnik z Teksasu - akcja, USA, 2023. Teksasński ranger, Alex, po kolejnej udanej akcji zostaje zwerbowany przez brytyjski wywiad do misji o globalnym znaczeniu. 23:55 As w rękawie - akcja, USA, 2006 02:10 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:00 Lombard. Żyć pod zastaw - paradowekument 04:00 Tak jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 05:00 Dzielnica strachu - serial

TVN 7
05:05 Szkoła - Gimnazjalistka z 1c Renata Złotnicka wstydił się swojej mamy, bo kobiecie od jakiegoś czasu nadużywa alkoholu. Nastolatka obawia się, że inni uczniowie mogą to zauważyć. 07:00 Szpital - program obyczajowy 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 11:55 Detektywi - program kryminalny 13:55 Szkoła - program obyczajowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:55 Szpital - program obyczajowy 17:55 Zagadki Iosu - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Kwiat Pustyni - obycz., Wlk. Bryt., Niemcy, Austria, 2009. Somalijska Waris po ucieczce z rodzinnej wioski trafia do Londynu, gdzie próbuje sił w świecie mody. 23:45 Jak boss - kom., USA, 2020. Dwie przyjaciółki, Mia i Mel, zakładają firmę kosmetyczną. Między kobietami dochodzi do konfliktu gdy otrzymują propozycje sprze daży 01:35 Mówię Wam - talk-show 02:35 Prawdziwy horror - serial paradowekumentalny 03:35 Fachowcy - paradowekument. 04:15 To tylko kilka dni - prog. o osobach z niepełno-sprawnościami

TV 4
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 16:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Malanowski. Nowe rozdanie - serial kryminalny 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę - reality show 23:40 Rasa - sens., USA, Niemcy, RPA, 2006 01:30 Love Island. Wyspa miłości 02:55 SuperLudzie 05:25 Telezakupy TV Okazje

09:20 Credo: Wiara Kościoła 09:30 Moja katolicka rodzina 09:55 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Stan Bezp. Państwa 11:30 Warto być ojcem 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Powrót i Odnova 13:00 Edukacja domowa 13:20 Słowo życia 13:30 Msza św. 14:30 Powitanie w powołaniu 15:00 Bogu i ludziom - ks. Stanisław Sudół 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuarium polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 Parafia naszym domem 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Poznajemy Polskę 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasno. 21:20 Inf. dnia

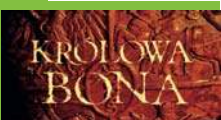
WTOREK • 15 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Chłopi z bliska 08:00 Chłopi - serial, 1972 09:00 Ranczo - serial obycz. 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedynce - Urodzeni w Górach Skalistych - Pierwsze kroki - dok., Austria, 2020 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress	05:00 Rodzinka.pl - serial kom. 05:35 M jak miłość - serial, 2024 06:25 W poszukiwaniu powołania - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 07:25 Pytanie na śniadanie 11:15 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn 11:55 Moje zdrowie - magazyn 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial 15:00 Koło Fortuny - extra - teleturniej 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022 15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
	
17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reportery - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport 20:15 Pogoda 20:30 Królowie - serial historycz. 21:05 Raport specjalny - magazyn 22:05 Sekielski wieczorową porą 23:05 Firma - sens., USA, 1993 01:50 Tonia - obycz., Polska, 2022 03:20 Kto ratuje jedno życie. Cudak - dram., Polska, 2021	18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczęścia - serial 19:50 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 20:35 Magazyn Ekspresu Reporterów 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2025 21:55 Na sygnale - serial 22:30 Magazyn Ekspresu Reporterów 23:30 Amatorzy - dram., Polska, 2020 01:15 Dzień patriotów - akcja, USA, 2016 03:30 Wojny przyszłości. Autonomiczna broń i sztuczna inteligencja - dok., Franc., 2022

TVN
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Szpital św. Anny - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interw. 20:10 Doradca smaku - program kulinarny

20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska 20:55 Kuba W ojewódzki - talk-show 22:10 72 godziny - sens., USA, Franc., Grecja, Rosja, 2014 00:30 Superwizjer - magazyn reporterów 01:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 02:10 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny 03:10 Szpital - program obyczajowy 04:10 Uwaga! - program interwencyjny 04:30 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada 05:00 Nauka jazdy - reality show

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Do biura Malanowskiego przychodzi Anita Boładź ze swoją przyjaciółką, Justyną Murawską. Anita podejrzewa, że chłopak Justyny, Michał, zdradza ją. 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - serial paradowekumentalny 14:35 Dlaczego ja? - serial paradowekumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial paradowekumentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obycz., Polska 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:10 Ninja vs ninja - program rozrywkowy 21:45 Super hit - Rekrut - sens., USA, 2003. Po ukończeniu studiów James Clayton zostaje zwerbowany do pracy w CIA... 00:10 Dług - sens., Polska, 1999 02:25 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 03:25 Ewa gotuje - program kulinarny 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje

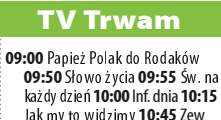
TVP Kultura
06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:15 Muzyczne poranki - teledyski 07:15 Tamte lata, tamte dni - Grażyna Barszczewska - magazyn 07:50 Podróż z historią - Wśród Huculów - dok., Polska, 2016 08:35 Wydarzenia aktualne 09:05 Jak być kochaną - dram., Polska, 1962 11:00 Królowa Bona - serial, 1980 12:15 The Sound of New York - Dźwięk Nowego Jorku: Greg Osby - serial dok., Włochy, 2017 12:55 Jules Verne i jego podróż dookoła świata - dok., Franc., 2023 14:30 Niedziela z... Ireną Santor 15:25 Przegrana na Mariensztacie - kom., Polska, 1953

17:15 Królowa Bona - serial, 1980 18:25 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn 19:00 Portret Janusza Gajosa - dok., Polska, 1994 20:00 Teatr Telewizji - Mistrz - spektakl teatralny, 1997 21:30 Lekkie obyczaje - Stanley i Iris - dram. obyczajowy, USA, 1990 23:30 Wstęp wolny 23:55 Kino Mocnych Wrażeń - Czarny Cezar - obyczajowy, USA, 1973 01:40 Na wschód od Hollywood - Smak wiśni - dram. psychologiczny, Iran, 1997 03:35 Tygodnik Kulturalny - magazyn 04:30 Teledyski

TV Puls
06:00 Nash Bridges - Podczas wykonywania prac społecznych w parku więźniarki zabijają strażnika i uciekają. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Policjanci przebywają na wakacjach, ale nie mają czasu na nudę. Semir ma pewne podejrzenia wobec znajomego Paula. Wkrótce okazuje się, że przecucia go nie myliły. 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 11:00 Kotka - serial, Meksyk, 2014 12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Żyć pod zastaw - gwiazda rapu, Wojan - typ zadufany w sobie i bezwzględny, Żąda od swojego menadżera „Bilona”, żeby na jego koncerty sprowadził tłumaczkę na język migowy.

15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Żyć pod zastaw - paradowekument fabularny 20:00 Pasażer 57 - akcja, USA, 1992. John Cutter dostaje propozycję pracy w liniach lotniczych jako szef ochrony. 21:50 Gliniarz z Beverly Hills 2 - kom., USA, 1987 23:55 Nocny łowca - akcja, Kan., 2018 01:55 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:55 Lombard. Żyć pod zastaw - paradowekument fabularny 03:55 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7
05:05 Szkoła - Nowymi uczniami szkoły jest trójka rodzeństwa, których rodzice są bardzo surowi i chcą decydować o ich życiu. 07:00 Szpital - Pacjentem dr Anny jest 10-latek, który zatrul się toksynami, wydzielanymi przez spalane w piecu śmieci. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - Nad rzeką policja znalazła zwłoki zamordowanej nastolatki. Obrażenia na ciele sugerują, że została śmiertelnie pobita 11:55 Detektywi - Trwają poszukiwania syna komisarza Romana Łabaja. 18-latek od jakiegoś czasu mieszkał u swojej babci... 13:55 Szkoła - program obyczajowy

14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:55 Szpital - program obyczajowy 17:55 Zagadki Iosu - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Na własną rękę - sens., USA, 2002 23:25 Matrix: Rewolucje - SF, USA, 2003 02:05 Hotel Paradise - reality show 03:00 Prawdziwy horror - serial paradowekumentalny 04:00 Fachowcy - program paradowekumentalny 04:45 Druga strona medalu - talk-show

TV 4
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 16:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Malanowski. Nowe rozdanie 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę 23:35 Jarhead: Prawo do powrotu - film, Izrael, USA, 2019 01:50 Love Island. Wyspa miłości 03:00 SuperLudzie 05:25 Telezakupy TV Okazje

09:00 Papież Polak do Rodaków 09:50 Słowo życia 09:55 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy 10:45 Zew natury 11:05 Mocni w Wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Św. na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Leśne rzeki 13:00 Szkaplerz - znak Maryi 13:30 Msza św. 14:30 Pierwszy zmysł 15:00 Niebieskooki Anioł 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Mateczniki Polskośd 17:10 Prosto o gosp. 17:30 XX Rajd Katyński 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Każdy małuch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasno. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia

09:20 Opowieść biblijne **09:50** Co by było gdyby zwierzęta mówiły? Baśka Murmańska **10:00** Inf. dnia **10:15** Rozmowy niedok. **11:25** Myślisz Ojczyzna **11:35** Przyroda i ludzie **12:00** Aniol Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Katolicy a tożsamość Europy **12:55** Tajemnica Eucharystii **13:20** Przegląd Tyg., „Niedziela” **13:30** Skarby Ojowskiego domo **14:00** Requiem d-moll Wolfganga Amadeusza Mozarta **14:50** Mateczniki Polskość **15:00** Po stronie prawdy **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Informacje dnia **16:10** Z wdęką nad wodę **16:35** Sól ziemi **17:05** Akademia pro-life **17:30** Odpowiedzialni za Kościół **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Msza Wieczery Paniejskiej **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Głos Polski **21:20** Medytacja przed Św. Obliczem **21:20** Inf. dnia **21:40** Santuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce

Krzyżówka klasyczna z hasłem

1

32

34

40

42

46

2

51

54

30

3

6

26

3

57

4

17

37

35

6

30

14

5

7

2

9

44

8

22

10

31

35

27

12

41

48

11

52

56

13

16

21

39

14

18

58

9

15

7

20

16

38

17

50

29

18

45

49

20

55

59

19

33

21

43

47

23

53

25

28

22

15

23

24

32

10

26

24

31

29

19

25

34

27

36

28

11

36

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 36, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36						

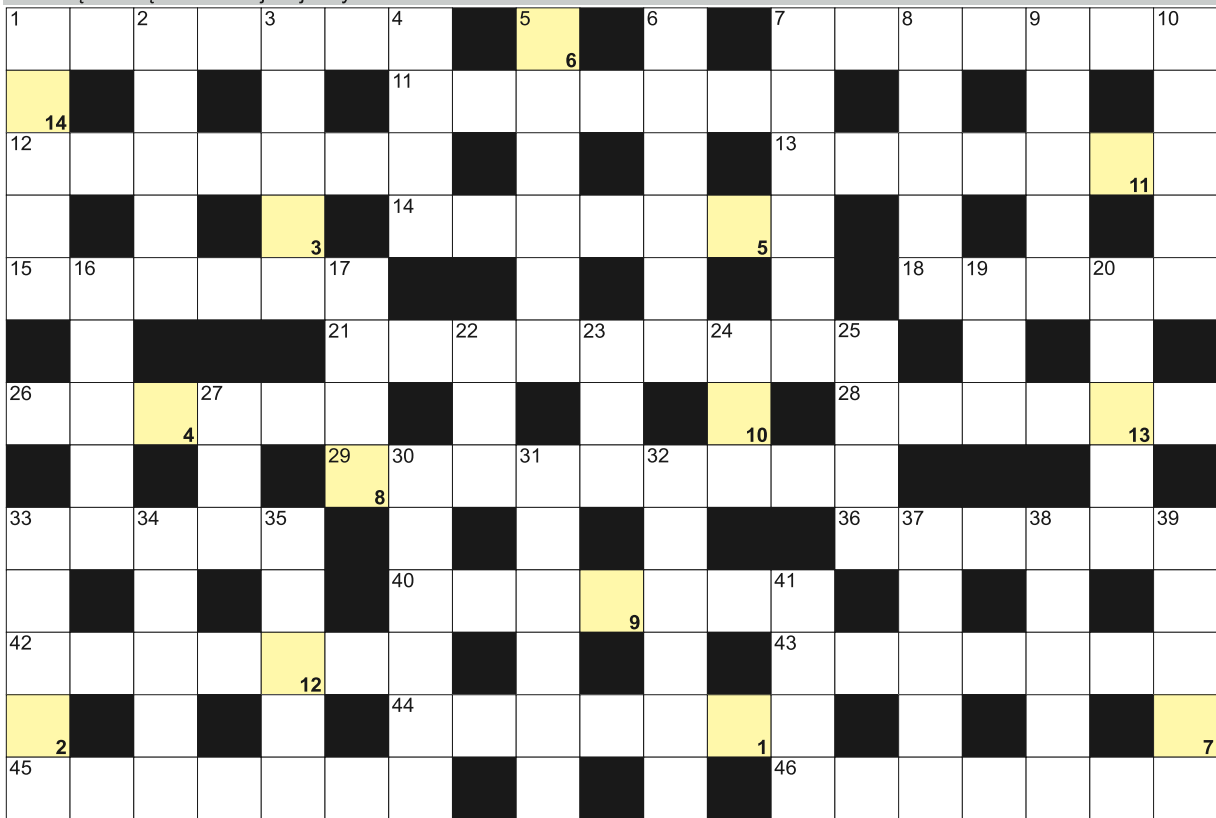
POZIOMO: 1) szczególne uprawnienie np. posła; 2) teczka z pracami artysty; 3) wybuchowa radość; 4) górnicze święto; 5) nad muszlą kłozetową; 6) wysoki wieżowiec; 7) stolica Saint Lucia; 8) flegm polski; 9) niedobór witamin; 10) ucieczka z życia w świat iluzji i wyobrażeń; 11) do pielęgnacji trawników; 12) sąsiad Czarnogóra; 13) próżniomierz inaczej; 14) ruchoma w zegarze; 15) w pierogu; 16) składowisko ściętych drzew w lesie, magazyn; 17) budynek przy rynku; 18) sąsiadka greczynki; 19) pracuje w laboratorium; 20) typ męskiego zespołu wokalnego; 21) nauka zajmująca się odpornością; 22) wojskowa załoga twierdzy; 23) największy półwysep Kanady; 24) Sihanouk, były

król Kambodży; 25) gracz w parze tenisowej; 26) kobieta pływająca; 27) dawna francuska siedziba papieża; 28) przysmak dla reniferów; 29) ... Bourne'a, powieść Roberta Ludluma.
PIONOWO: 2) w nim wiza; 5) drugie największe miasto Tunezji; 13) pod nosem mężczyzny; 14) słoik z uszczelką; 18) najstarsza europejska wódka z winogron; 19) włoski producent lodów; 30) czwarte największe miasto Czadu; 31) podrzuca ją sąsiadom; 32) element przekładni łańcuchowej; 33) austriacki taniec ludowy, poprzednik walca; 34) pod oczami lub na śmieci; 35) żelaziak tytanowy; 36) zapas, rezerwa; 37) rodzaj pluszu; 38)

kabacek; 39) kwasy rybonukleinowe w skrócie; 40) na koniu; 41) najgłębsza strefa występująca w oceanach; 42) składana bogom; 43) polecić, zarekomendować kogoś; 44) najdłuższy w Chinach; 45) grosz w Makao; 46) Giorgio, włoski projektant mody; 47) imię francuskich królów; 48) autor sonetów "Nad głębiami"; 49) ważny w dyskusji; 50) artystyczne opakowywanie znanych obiektów; 51) na fircie i spódnicy; 52) gazy z samochodu; 53) grzęzawiska, mokradła; 54) najwyższy szczyt Beskidu Niskiego; 55) zimą za oknem; 56) płaski teren krajobrazu; 57) murarska skrzynia na zaprawę; 58) cyganka z "Chaty za wsią"; 59) Gray z powieści Oscara Wilde'a.

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

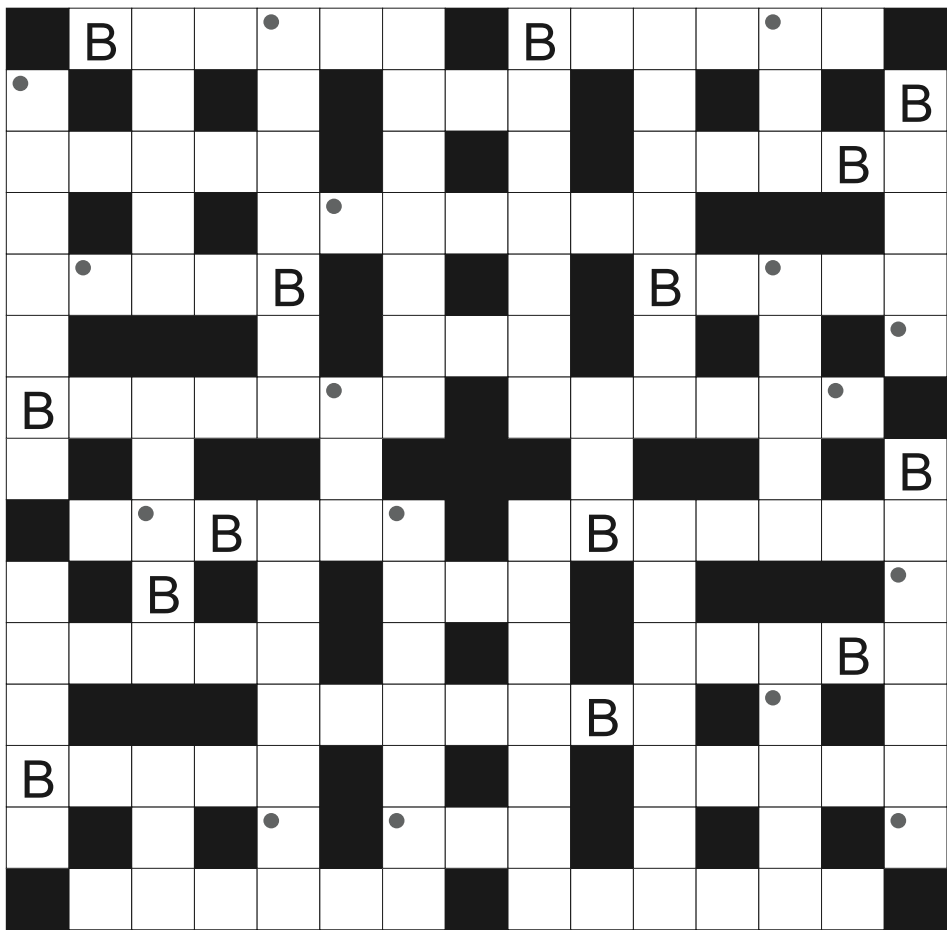
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 14 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) zespół sześciu muzyków; 7) sałatka z ogórków; 11) najwyższy szczyt Ukrainy; 12) wrzuca głos do urny; 13) rzeka z dopływem Great Ruaha; 14) parlament Szwecji; 15) bardzo duży garnek; 18) siły zbrojne, wojsko; 21) zajmuje się planowaniem miast; 26) Ewa, była premier Polski; 28) używany przez kobiety; 29) francuska kraina z Bordeaux; 33) inaczej sklejka; 36) stolica Hiszpanii; 40) fitoterapeuta; 42) archipelag z Majorką; 43) trunek z owoców; 44) cukier drzewny; 45) wanna z hydromasażem; 46) parlament w USA. **PIONOWO:** 1) zamek błyskawiczny; 2) chodzi na mecze; 3) największa rzeka Sardynii; 4) Wielka Pustynia Indyjska; 5) buraczki z chrzanem; 6) świecowe w piórniku; 7) królowa z powieści Dumasa; 8) Nałkowska, pisarka; 9) miasto Tomasza Karolaka; 10) Lipnicka, piosenkarka; 16) łyse lub zimowe; 17) rękaw na bile; 19) trunek piratów; 20) drobiny ognia; 22) niemiecki samochód; 23) egipska bogini nieba; 24) estywacja; 25) imię Mickiewicza; 27) niższy od sopranu; 30) wrzaski; 31) gaz musztardowy; 32) antonim zawodowca; 33) emirat w Zjednoczonych Emiratach Arabskich; 34) niejeden na róży; 35) likier kminkowy; 37) lew z Narnii; 38) ekologiczny pojazd; 39) stan w hipnozie; 41) wodny lub drogowy.

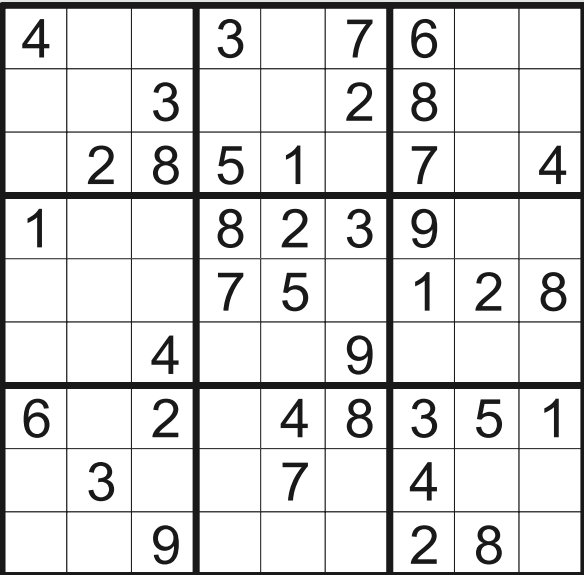
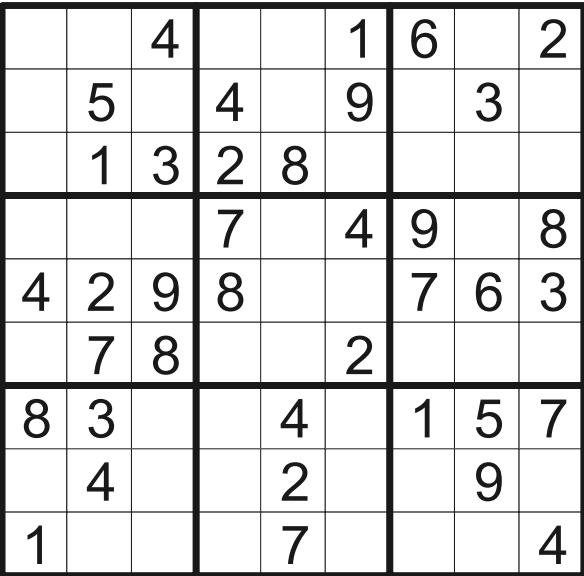
JOLKA z HASŁEM

Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

Na diagramie ujawniliśmy wszystkie spółgłoski "B". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z pól oznaczonych kropką, czytanych rzędami.

osoba z uczuleniem; domowe zwierzę; reperacja samochodu; opowiadał je Ezop; ojciec Ozyrysa; nagniotek; działkowe lub piwne; pojemnik na sok lub piwo; najdłuższa rzeka Francji; Barbara dla bliskich; skórki po obranych owocach; wigilijny do łamania się; zgrubiła część korzenia; papierowa na zakupy; kolczasty krzew owocowy; najwyższy szczyt Meksyku; niewola turecka lub tatarska; śliwka chińska krócej; Łazuka, piosenkarz i aktor; podwójne małżeństwo; gra planszowa z damkami; ilość zdobytej wiedzy; narodowy taniec brazylijski; duży worek; Cygan inaczej; rzeka w Mandalay; zamrażnięta woda; rabarbar dla naukowca; średnica lufy, pocisku; piłkarskie w telewizji; krąży po niej planeta; mała Alicja; wysokogórska sosna tatrzańska; pies, mieszaniec rasowy; nieślubne dziecko; przynależność państwowa statku; antylopa Derbiego krócej; dwudziesta litera alfabetu greckiego; "... panieńskie" Fredry; przydomek prezydenta Eisenhowera; sprzęt wojskowy sprzedawany cywilom; klejąca pułapka na muchy.

WYKREŚLANKA: znajdź 20 wyrazów luźno związanych z wieczorem. Wykreślisz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos: lampa, firanka, herbata, łatarnia, fotel, laptop, pies, wiatr, kapcie, spacer, film, kolacja, dzieci, sklep, cisza, lekcje, zakupy, dżem, tost, kawa:

